

SVENSKA
NARKOTIKA
POLISFÖRENINGENS TIDSKRIFT

www.snpf.org

nummer 2 - 2026

Ur innehållet:

*Tema: Gömmor och dolda utrymmen
Brottsförebyggande samtal
Största EU-operationerna någonsin*

Bytt e-postadress?

Du vet väl om att du själv kan ändra din e-postadress, så du inte missar något nyhetsbrev eller annan viktig information?

Logga in på **www.snpf.org**.

Narkotikaliberalerna har fel

– svensk narkotikapolitik är inte misslyckad

De senaste åren har debatten om Sveriges narkotikapolitik varit högljudd och polariserad. Ofta hörs röster från de så kallade narkotikaliberalerna, personer och grupper som menar att vår restriktiva linje är misslyckad och kräver en mer tillåtande policy. Deras argument har länge kretsat kring höga dödstal, social utslagning och en påstådd oförmåga att nå ut till de mest utsatta i samhället. Men nya siffror kastar nu omkull dessa påståenden. Statistiken visar att antalet narkotikarelaterade dödsfall faktiskt minskar och att användandet bland svenska ungdomar går nedåt. Det är en utveckling vi måste förhålla oss till och vara stolta över.

I flera år har kritiker av den svenska modellen målat upp en bild av isolering, stigmatisering och ineffektivitet. De har pekat på statistik från början av 2000-talet där Sverige låg högt i europeiska jämförelser av narkotikadödsfall, och menat att vår nolltoleranspolitik endast gjort skada. Men den senaste tidens siffror visar på motsatsen. Enligt Socialstyrelsens statistik har antalet narkotikarelaterade dödsfall sjunkit markant de senaste åren. Från att tidigare ha legat på nivåer över 900 dödsfall per år har siffran nu börjat röra sig nedåt, och insatser för att förebygga överdoser, förbättra tillgången till vård och sprida kunskap om risker har börjat ge resultat.

Det är också viktigt att se på användandet bland unga. Flera undersökningar, bland annat CAN:s nationella skolundersökning, visar en tydlig trend: andelen svenska ungdomar som provar eller regelbundet använder narkotika minskar. I den senaste mätningen låg andelen elever i årskurs 9 som använt narkotika någon gång på historiskt låga nivåer, och trenden är nedåtgående även bland gymnasieungdomar. Detta trots att debatten stundtals gett intryck av att Sverige befinner sig i en narkotikaepidemi bland unga.

Vad beror då denna utveckling på? Flera faktorer samverkar. Sveriges restriktiva narkotikapolitik bygger på en tydlig nolltolerans mot bruk och innehav, i kombination med förebyggande insatser och god tillgång till missbruksvård. Det finns ingen perfekt modell, men den svenska balansen mellan tydliga normer och stöd till individer har visat sig effektiv. Samhällets tydliga signal om att narkotika inte är acceptabelt förebygger att unga ens testar droger. Samtidigt har

vården utvecklats. Tillgången till läkemedelsassisterad behandling har ökat, liksom förebyggande information i skolan och stöd till närstående.

Det betyder inte att Sveriges modell är utan brister. Det finns individer som faller mellan stolarna. Det är hela samhällets ansvar att fortsätta utveckla och förbättra stödet till de mest utsatta. Men att dra slutsatsen att en mer tillåtande politik automatiskt skulle minska dödstalen och skydda unga saknar stöd i forskningen. Tvärtom visar data att restriktiva länder ofta har lägre bruk bland unga och att klara normer faktiskt fungerar. Den svenska modellen präglas av en kombination av förebyggande, behandling och tydliga regler.

Vi får inte heller glömma de samhälleliga effekterna. Ett ökat bruk bland unga riskerar att leda till ökade problem med psykisk ohälsa, utanförskap och kriminalitet. Genom att hålla nere användningen förhindrar vi inte bara personligt lidande, utan skyddar också samhället i stort.

Det är förstäeligt att vilja se över politiken när man möts av tragiska öden och utanförskap. Men det är farligt att bortse från det som faktiskt fungerar. Den svenska narkotikapolitiken har kritiserats för sin hårdhet, men i grunden handlar det om att ta ansvar. Att våga sätta tydliga gränser och samtidigt erbjuda hjälp till den som behöver.

Narkotikaliberalerna har under lång tid hävdad att svensk politik är ett misslyckande. Nu visar verkligheten något annat. Färre dör, färre unga använder narkotika, stödet till utsatta har förbättrats och samhället står starkare. Det är dags att låta forskningen och resultaten tala. Att blint följa trender från andra länder är riskabelt, särskilt när de svenska resultaten äntligen pekar åt rätt håll.

Låt oss därför fortsätta på den inslagna vägen. Med omtanke, tydlighet och beslutsamhet. Vi kan aldrig nöja oss förrän ingen tvingas in i missbruk och ingen dör av narkotika. Men vi har anledning att känna stolthet över att svensk narkotikapolitik ger effekt. Det är dags att lämna de gamla myterna bakom oss och arbeta vidare för en ännu tryggare framtid. Där fakta och medmänsklighet går hand i hand.

Lennart Karlsson
Chefredaktör

5

22

25

- 1** Redaktören har ordet: Narkotikaliberalerna har fel – svensk narkotikapolitik är inte misslyckad
- 3** Preparat: 3CMC även känt som ”Kristall”
- 4** Den svenska narkotikasituationen 2025 – En helhetsbild
- 5** Brottsförebyggande samtal
- 7** På besök i ett iskallt Washington DC – rapport från NNOAC:s konferens
- 10** Opiumkrigen och Kinas roll på den internationella narkotikamarknaden – en historisk konflikt som lever vidare än idag?
- 12** Operation Vape Trail – DEA satsar resurser mot illegala vape-produkter
- 14** Dead drop – den nya säljtrenden
- 15** Den magiska termosen
- 16** Den polska gömman
Hund och röntgen – narkotikasmugglarens värsta fiende
- 18** Tre meter från gömman – kan vara skillnaden mellan anonym logistik och grovt narkotikabrott
- 20** Direkt ur hästens mun – en berättelse från ”insidan”
- 22** Dolda utrymmen i fordon – ökad förekomst av ombyggda fordon – utmaning för tull och polis
- 24** Den globala AAS-marknaden – en mångmiljardindustri
- 25** Största EU-operationerna någonsin mot syntetiska droger
- 26** Avloppsmätningar minskar glappen i narkotikastatistiken
Många aktörer – olika perspektiv på samma problem
- 29** Ett decennium av maffiakrig i ”de svarta bergen”
- 30** Ny syntetdrog sprider sig i Finland
”Peukku” tar över i stället för amfetamin på gatan
- 32** Landet runt
- 34** Världen runt
- 36** Senaste nytt på marijuanafronten
- 38** Rättsrutan nr 19 angående HD-domen ”Mordstämplingen”
- 39** Tonåringar som använder cannabis löper ökad risk för psykosjukdom senare i livet – kraftigt samband mellan cannabisbruk och allvarliga psykiska diagnoser, enligt ny studie
- 40** Låga straff vid narkotikasmuggling – en dom som väcker frågor
- 44** SNPF-nytt
- 46** Läs- & filmtips: Bok- & filmrecensioner
- 47** Boktips: Böcker som kan beställas från SNPF:s hemsida
- 48** Utmärkelser, stipendier och bidrag: Stipendierutan

TEMA

SVENSKA NARKOTIKA-
POLISFÖRENINGENS TIDSKRIFT

ANSVARIG UTGIVARE
Johan Ekström

CHEFREDAKTÖR
Lennart Karlsson (LK)

ADRESS
SNPF:s Tidskrift
Polisregion Väst, PO Storgöteborg
Spaningssektion 1, Box 429
401 26 Göteborg

REDAKTIONSKOMMITTÉ

Emil Lundberg (EL)
Alexander Masson (AM)
Victoria Dunros (VD)
Jessica Thasi (JT)
Gunnar Hermansson (GH)

SVENSKA NARKOTIKA- POLISFÖRENINGENS ANNONSAVDELNING

c/o InformationsMedia i Göteborg AB
Marieholmsg. 10 C
415 02 Göteborg
Tel. 031-707 59 55
annonser@snpf.org

ADRESSÄNDRING
Via www.snpf.org

MANUSSTOPP NÄSTA NUMMER

Manusstopp 8 maj 2026.
Utgivning vecka 25. Skicka in bidrag
och bilder i god tid före manusstopp
till redaktion@snpf.org

LAYOUTARBETE

Annika Cederlund
annika@informationsmedia.se

OMSLAGSBILD

Foto: Adobe Stock.

TRYCK

Åkessons · Grafiska punkten
Emmaboda – Växjö
ISSN 1101-6817 (Print)
ISSN 2001-8118 (Online)

www.snpf.org

MEDLEMSKAP 250 KR PER ÅR

Ansökan om medlemskap inges till styrelsen
Svenska Narkotikapolisföreningen • Box 429, 401 26 Göteborg
Ansökan via: www.snpf.org • Postgiro SNPF: 56 50 25-4 • Swish: 123 609 96 26

3CMC även känt som ”Kristall”

Vad är 3CMC?

3CMC, eller 3-klormetkatinon, är en syntetisk katinon som tillhör gruppen nya psykoaktiva substanser (NPS). Den har likheter med andra kemikalier som mefedron och är designad för att efterlikna effekterna av amfetamin och kokain. 3CMC har på senare år blivit allt vanligare på den europeiska drogmarknaden, ofta marknadsförd som ”Kristall”. Eftersom substansen är relativt ny finns det begränsad forskning kring dess långsiktiga effekter och risker.

Hur fungerar 3CMC?

3CMC verkar genom att påverka hjärnans signalsubstanser, framför allt dopamin, noradrenalin och serotonin. Det innebär att substansen ökar frisättningen och hämmar återupptaget av dessa signalsubstanser, vilket leder till en kraftig stimulans av centrala nervsystemet. Resultatet blir ökad energi, vakenhet, eufori och ibland starkt ökat självförtroende. Den snabba påverkan på hjärnan gör dock att beroende kan utvecklas snabbt vid upprepad användning.

I vilken form kommer 3CMC?

3CMC förekommer oftast i form av ett vitt, gult eller beige färgat pulver. Vanligt i kristallin form. Men det förekommer även i tablettform. Pulvret säljs vanligtvis i små påsar, och innehållet kan variera kraftigt i renhet och styrka, något som ökar riskerna för oväntade biverkningar. Substansen kan tas oralt, sväljas kapslat, snusas, insnuffas eller i vissa fall injiceras.

Dosering

Eftersom 3CMC är en relativt ny drog saknas etablerade doseringsrekommendationer. Användare rapporterar doser mellan 50 och 200 milligram, men effekter och risker varierar mycket beroende på individ, intagningsätt och renhet. Det är vanligt att personer underskattar styrkan, vilket kan leda till förgiftning. Överdoser kan ge allvarliga symtom såsom hjärtklappning, krampanfall och psykos.

Effekter vid användning

Vid användning av 3CMC upplever många ökad energi, stark eufori, pratsamhet och minskad aptit. Andra vanliga effekter är ökad sexuell lust, rastlöshet och nedsatt omdöme. Fysiskt kan substansen orsaka ökad hjärtfrekvens, svettningar, höjt blodtryck och muntorrhet. Ruset varar vanligtvis mellan en och tre timmar beroende på dos och intagningsätt.

Tecken på påverkan

Tecken på att någon är påverkad av 3CMC kan inkludera vidgade pupiller, ovanlig pratsamhet, rastlöshet, överdriven själv-

3CMC förekommer oftast som ett kristallint pulver. Det kan variera i färg från vitt, beige och gult.

säkerhet och svårigheter att sitta still. Personen kan också visa aggressivt eller impulsivt beteende. Fysiskt märks ofta svettningar, spända käkar och ibland skakningar. Psykiska symtom som förvirring, paranoia och hallucinationer förekommer vid högre doser.

Risker med användning

3CMC är förenat med flera allvarliga risker. Substansen är beroendeframkallande och kan ge svåra abstinensbesvär vid upprepad användning. Hjärt-kärlproblem, psykos, panikattacker och förgiftningar är rapporterade. Eftersom renheten varierar är risken för överdos stor. Dessutom kan långvarigt bruk skada lever, njurar och centrala nervsystemet. Eftersom kunskapen om långtidseffekterna är begränsad, finns det mycket vi ännu inte vet om farorna med långvarig användning av 3CMC.

Liknande varianter

På marknaden förekommer också andra liknande syntetiska katinoner. 3MMC och 4CMC är katinoner som delar liknande kemisk struktur och effekter, men de har vissa skillnader som påverkar användarupplevelsen och riskerna. 3MMC (metylmekatinon) är känt för att ge stark eufori, ökad socialitet och stimulerande effekter, och har länge varit populärt inom klubb- och festkretsar. 4CMC (klefedron) har en något annorlunda verkningsprofil, med rapporter om mer uttalade stimulerande effekter och ibland en mer obehaglig biverkningsbild, såsom oro och kroppsliga besvär.

Jämfört med 3MMC tenderar 3CMC att ge liknande rus, men användare rapporterar att 3CMC ofta känns mer intensivt och att biverkningarna kan vara kraftigare, särskilt vad gäller rastlöshet och psykologiska symtom. 4CMC är däremot mindre eftertraktat på grund av högre risk för negativa effekter som paranoia och ångest.

Sammanfattningsvis har 3MMC fått rykte om sig att vara något ”mildare” än 3CMC och 4CMC, men samtliga substanser kan ge allvarliga konsekvenser både fysiskt och psykiskt. Det är viktigt att komma ihåg att kunskapen om långtidseffekter är begränsad för alla dessa katinoner, och att riskerna ofta underskattas bland användare.

En helhetsbild

Rapporten *Den svenska narkotikasituationen 2025* ger en samlad beskrivning av nuläget för narkotikaanvändning, marknad, vårdbehov och dödlighet i Sverige. Den bygger till största del på data som rapporterats under 2025 till EU:s narkotikamyndighet EUDA, med kompletterande uppgifter från nationella undersökningar som CAN-skolundersökningen och ESPAD. Syftet med sammanställningen är att ge en faktabaserad bild som kan användas av myndigheter, kommuner, regioner, ideella aktörer och beslutsfattare.

Stabil narkotikaanvändning bland vuxna, minskning bland unga

I den nationella folkhälsoenkäten från 2024 svarade cirka 4,0 % av personer i åldern 16–64 år att de använt narkotika det senaste året. Användningen av receptbelagda narkotikaklassade läkemedel, utan ordination, låg på 1,3 %. För den vanligaste illegala drogen, cannabis, uppgav 3,3 % av de vuxna att de använt det senaste året. Dessa nivåer har varit relativt stabila över tid.

2025 visar skolundersökningar en minskande trend bland unga. I årskurs 9 uppgav 4,8 % att de någon gång har använt narkotika och i gymnasiet år 2 var andelen 12,3 %, den lägsta sedan 2004. Såväl nationella som europeiska undersökningar pekar på en nedgång i narkotikaanvändning bland skolelever under det senaste decenniet.

Nya substanser och marknadsutveckling

Under 2024 rapporterades 23 nya psykoaktiva substanser till EUDA, framför allt semi-syntetiska cannabinoider som kan förekomma i e-cigarettor och godisliknande produkter. För första gången rapporterades också en opioid som tillhör morfingruppen, vilket kan tyda på förändringar i opioidmarknaden. Syntetiska katinoner, som kristall, fortsätter vara vanligt förekommande, vilket även beslagen och samtalen till Giftinformationscentralen visar.

Reglering av substanser fortsätter: under 2024 reglerades 41 substanser som narkotika i Sverige och under 2025 föreslogs ytterligare 22 substanser och en växt för reglering.

Ökade narkotikabeslag – förändrad marknad

Polis och tull rapporterade drygt 44 000 narkotikabeslag 2024, en ökning med nästan 30 % jämfört med 2023. Beslagen visar variationer mellan olika droger: volymen cannabis minskade medan amfetamin, kokain, ecstasy och vissa syntetiska opioider ökade. Priserna på narkotika är fortsatt historiskt låga, vilket tyder på hög tillgänglighet.

Den illegala narkotikamarknaden består av traditionella droger, nya psykoaktiva substanser och icke-förskrivna narkotikaklassade läkemedel. Läkemedel står för en betydande del av marknaden, och volymen av till exempel tramadol och alprazolam som beslagtogs ökade kraftigt under 2024.

Brottlighet och rättsvård

Antalet anmälda narkotikabrott ökade från 2023 till 2024, särskilt brott som gäller innehav (+30 %) och smuggling (+45 %). Totalt delgavs 61 977 personer misstanke om narkotikabrott, varav en klar majoritet (83 %) var män. Inom Kriminalvården utgör narkotikabrott det vanligaste huvudbrottet bland intagna.

Vårdbehov och behandling

Under 2024 fick cirka 26 300 personer vård för narkotikarelaterade diagnoser inom specialistvård, där 65 % var män och genomsnittsåldern 38 år. Bland förstagångsvårdade var 15–19-åringar den största gruppen, och sedativa och hypnotika var de vanligaste identifierade drogerna.

Sprututbytesprogram finns i alla regioner, med totalt närmare 5 900 klienter och över 2 miljoner utdelade nålar, vilket också är en kanal för naloxonutdelning. Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO) erbjuds också i hela landet, även om omfattningen av patienter är svår att exakt mäta.

Narkotikarelaterade dödsfall minskar

Antalet narkotikarelaterade dödsfall i Sverige minskade med 37 % mellan 2015 och 2024, med 424 dödsfall 2024, varav 286 män och 138 kvinnor. Opioider, särskilt oxikodon, var inblandade i cirka 90 % av fallen där substanser kunnat identifieras. Oavsiktliga överdoser är fortfarande den vanligaste orsaken, även om narkotikarelaterade suicid har ökat något.

Sammanfattning

Rapporten *Den svenska narkotikasituationen 2025* visar att narkotikaanvändningen bland vuxna i Sverige är relativt stabil medan den minskar bland unga. Marknaden för narkotika fortsätter att vara mångfacetterad med nya substanser, ökade beslag och ett fortsatt högt antal brott och vårdbehov. Samtidigt ses positiva trender i minskade narkotikarelaterade dödsfall och kontinuerliga insatser för behandling och skademinimering.

Lennart Karlsson

Brottsförebyggande samtal

Lokalpolisområde Karlstad fokuserar på unga i riskmiljö

Stoppa nyrekryteringen till kriminalitet är ett uppdrag som står högt upp på samhällets önskelista. Frågan är mer komplex än en enskild åtgärd, men i LPO Karlstad har vi valt att rikta fokus på de unga, ibland väldigt unga personer.

Attraheras av kriminell livsstil

Allt yngre barn attraheras av den kriminella livsstilen och framför allt de till synes flådiga fördelarna som kommer med den. Man ser det som att man får tillhöra något, kan få pengar och i vissa fall status. Klivet ut på marknaden är enkelt. Ett Snapchat-meddelande bort finns rekryteraren och rekryten kan anmäla intresse för ett passande uppdrag.

Vi vet med de gångna årens erfarenheter och nyhetsrubriker att detta är en mörk, ensam och snabbt nedåtgående spiral för den unge. Vägen till rekrytering är i hög utsträckning kopplad till narkotika på något sätt. Antingen genom finansiering av eget bruk, narkotikaskulder, lagerhållning eller distribuering.

Dialog i hemmiljö

I LPO Karlstad har områdespolisen i fem års tid fokuserat på att möta unga personer i riskmiljö i syfte att medvetandegöra vårdnadshavare och samhällets övriga skyddsfaktorer på en problembild. Vi kallar det för brottsförebyggande samtal.

Ett brottsförebyggande samtal är polisens verktyg som vi applicerat i samverkan med skola och socialtjänst. Genom att tydligt skapa en tidslinje över händelser som kommit till polisens kännedom kan vi genom dialog med den unge i dennes hemmiljö skapa förståelse hos vårdnadshavare. Vårdnadshavare som allt för ofta är förvånade över informationen som kommer fram.

Samverkan mellan socialtjänst, skola och polis är i brottsförebyggande samtal helt avgörande. Ofta initierar skolan en oro för ungdomen baserat på tidiga tecken för oro som exempelvis förändrat socialt umgänge, ny dyr klädstil, skolfrånvaro osv. Skolan har de skarpaste ögonen på barn och unga där de i regel spenderar större delen av sin vakna tid på dygnet. Socialtjänstens deltagande, i ett brottsförebyggande samtal,

möjliggör upptäckten av ungdomar i tidigt skede och adekvat insatta åtgärder för barnets bästa.

”Mota Olle i grind”

Över tid har vi arbetat med låg oro, där tidiga tecken har varit dominerande och vi har sett ett behov av att ”mota Olle i grind” när det gäller all typ av oro kring ungdomar kopplat till brott. De senaste årens utveckling har ändrat spelreglerna, oron är inte längre tidigt låg. Den har blivit tidigt hög. Vi har barn och ungdomar från alla samhällsklasser, i alla våra stadsdelar och kommuner som har access till rekryterarna genom sina mobiltelefoner. En plattform som vuxenvärlden inte finns på för skydd och översyn. Tidigare var en riskungdom på glid, i och med ”stökigt” beteende, rökning, ringa stöld, misshandel m.m. Idag är riskungdomen en ung person som inte ens hunnit flyga under radarn, hen accelererar i sin oro från eventuellt sjunkande skolresultat till ett klivaruppdrag över en natt.

Narkotika har en huvudroll

I så gott som samtliga av våra lokala fall har narkotikan haft en huvudroll. Lokalt förankrade kriminella nätverk använder barn och unga som verktyg i narkotikahandlingen. Orsakerna till utvecklingen överläter vi till forskande instanser, men erfarenheten säger att det handlar om en tillgänglighet och normalisering av en kriminell livsstil bland många ungdomar.

Under de fem år som lokalpolisområde Karlstad bedrivit en strukturerad form av brottsförebyggande arbete har vi lyckats nå runt 600 ungdomar. Det har varit individuella samtal i deras hem. Vi har i samverkan, och genom samtalen, avvärjt allvarliga våldsdåd kopplade mot individer. Vi har upptäckt misstänkt ensamagerande gärningspersoner, beslagtagit narkotika som ägts av kriminella grupperingar och hittat ungdomar som kunnat kliva av den negativa spiralen.

Inte bara solsken – men en bra metod

Alla fall är inte solskenshistorier, men 600 unga i Karlstad med omnejd har tidigt fått ljuset på sig av samhällets skyddsmechanismer i syfte att bryta en nedåtgående trend. Vissa barn blir placerade av socialtjänsten vilket är ett barn mindre som potentiellt kan förmås att utföra brottsliga handlingar i våldsvägen.

Brottsförebyggande samtal är ett av verktygen i LPO Karlstad för att stoppa nyrekryteringen så även den lokalt närvarande områdespolisen som skapar relationer och tillit på vägen. Polisiära vinnningar mäts ofta i frihetsberövanden och fängelseår. Brottsförebyggande arbete är svårt att mäta. Vissa kanske kallar det för tur att ingen ungdom i Karlstad ännu sprängt en port eller gått vidare med ett klivaruppdrag. Vi väljer att tro på att våra tidiga gemensamma insatser och en ständigt närvarande ungdomspolis ger verkan.

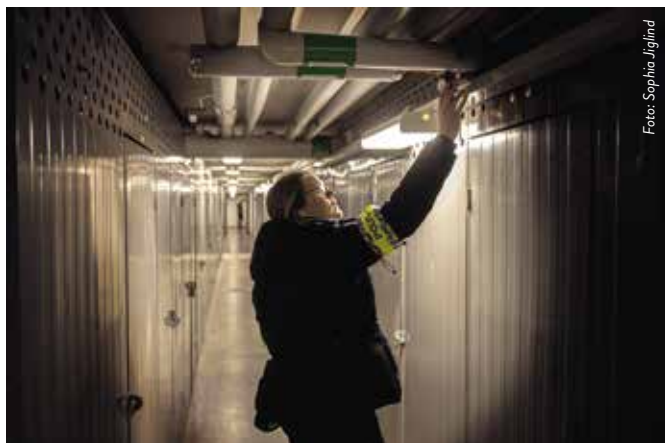

Foto: Sophia Jäglind

Som ett resultat av samtalen har våldsbrott förhindrats och narkotika har hittats.

Tia Fernström Jylhä

Får du inte tidningen längre?

Du har kanske flyttat och glömt ändra din adress?

Logga in på www.snpf.org och uppdatera dina uppgifter
så du inte missar fler tidningar.

www.snpf.org

På besök i ett iskallt Washington DC

– rapport från NNOAC:s konferens

SNPF:s ordförande Johan Ekström och redaktör Lenart Karlsson besökte National Narcotics Officers' Associations' Coalition och deras årliga konferens i Washington DC. Syftet med resan är att upprätthålla kontakterna med våra amerikanska syskonföreningar, uppdatera oss om aktuella drogtrender och följa den allmänna utvecklingen.

Kallt på flera sätt

När vi landade i Washington var hela staden inbäddad i ett snö- och istäcke. Dagarna innan hade en snöstorm bidragit med ett par decimeter blötsnö. Innan snöröjningen hann fram slog kylan till. Resultatet blev en stenhård snö- och iskorpa överallt. Temperaturer runt -15° C och hård vind bidrog till att de vanligtvis behagliga promenaderna klarades av ganska snabbt. Men det är inte bara vädret som bidrar till kylan. Det politiska klimatet är också kyligt. Den politiska polariseringen märks av och den politiska utvecklingen i USA är minst sagt spänd. På Washingtons gator patrullerar regelbundet uniformerade nationalgardister. Ett resultat av ett omdiskuterat beslut från president Trump. Nationalgardet sätts normalt sett in endast i samband med naturkatastrofer eller andra större påfrestningar på samhället. Att kalla in nationalgardet för att hålla ordning på gatorna är ett federalt ställningstagande som är extremt ovanligt.

”

Men det är inte bara vädret som bidrar till kylan. Det politiska klimatet är också kyligt.

Kylan märks också i nyhetsrapporteringen. På vårt hotell växlade morgonens nyhetssändningar vid frukostbordet mellan CNN och FOX News. Det blir väldigt tydligt att ingen av dessa kanaler kan sägas stå för någon objektiv nyhetsrapportering. De båda kanalerna ska snarare ses som ”politiska talkshows” med diametralt motsatta uppfattningar om läget. Utöver detta kan man se tecken på ganska aggressiv politisk aktivism, från båda sidor, på stadens väggar i form av klotter, klistermärken och affischer.

Hela Washington låg inbäddad i en tjock skorpa av snö och is.

Kollegial värme

Som tur är kan de flesta förståndiga människor fortfarande skilja på politik och person. I vanlig ordning blev vi oerhört väl omhändertagna av våra amerikanska kollegor. Under konferensen hålls de politiska diskussionerna i stort sett borta från sakfrågorna. I mellansnacket kan man ändå självklart ana var kollegorna står politiskt. De flesta poliser är konservativa och följaktligen finns ett stort stöd för den nuvarande administrationen. Men, och det är viktigt att komma ihåg, långt ifrån alla håller med. Där finns en relativt stor andel som inte alls uppskattar nuvarande utveckling. Några vågar vara öppet kritiska. Andra är i grunden lojala mot den republikanska sidan, men uppskattar inte presidentens nuvarande politik. För oss som följer nyhetsrapporteringen från Sverige och Europa blir

frågan ofta väldigt svart eller vit. När man är på plats får man en helt annan förståelse för nyanserna.

ICE och "Sanctuary Cities"

På temat kyla och is. Det är naturligtvis ofrånkomligt att utvecklingen kring motsättningarna mellan federal nivå och några av delstaterna diskuteras. Under konferensen diskuterades bland annat presidentens besked att frysa federala bidrag till de delstater/städer som inte infogar sig i administrationens ambitioner att söka upp och deportera illegala immigranter. Om detta kan sägas mycket. Men om man ska försöka navigera i denna svåra fråga med lite fler nyanser, kan man konstatera följande: Det tycks finnas en hyfsad konsensus bland konferensdeltagarna att man tycker att ICE:s uppdrag är viktigt. Många deltagare påpekade att det inte rapporteras om alla omhändertagna illegala immigranter som faktiskt kan kopplas till organiserad brottslighet. Men det finns också en klar uppfattning om att kvalitén på ICE-agenternas arbete i vissa stycken är totalt undermålig. Många av agenterna saknar exempelvis utbildning att arbeta med ingripande mot folkmassor. Ett annat stort problem är avsaknaden på kommunikation och koordinering med de delstatliga och lokala polis enheterna. De flesta verkar tycka att det är djupt problematiskt att den federala nivån "bara

kommer in och kör". Detta skapar friktion mellan den lokala och den federala nivån.

I det sistnämnda finns nog också den största risken för den nuvarande administrationen. Det finns en väldigt stark tradition i USA av skepsis mot överstatlighet och federalt bestämmande. Självbestämdande och frihet är honnörord. När federationen "trampar på" en delstat så får delstaten ofta sympati från andra delstater även om de kanske inte håller med i sakfrågan.

"Maga är en bluff"

Under vår vistelse framträdde flera tecken på vad som verkar framstå som sprickor i den republikanska fasaden. Fler och fler kritiska röster vänds mot den nuvarande administrationen. På konferensen talade flera republikanska kongressmän. Några av dem öppet kritiska mot delar av presidentens politik. Ett riktigt bombnedslag kom också i media när den välkända republikanen Marjorie Taylor Greene, en gång stor Trump-supporter, offentligt gick ut och påstår att presidentens Maga-politik är en bluff. Att det inte alls handlar om att göra Amerika stort igen utan bara att tillfredsställa hans egna bidragsgivare. En sak är säker. Det turbulenta politiska tillståndet i USA är långt ifrån över. Strax efter vi landade i Sverige postades ett klipp

” Under vår vistelse framträdde flera tecken på vad som verkar framstå som sprickor i den republikanska fasaden.

Washingtons gator patrulleras regelbundet av styrkor från nationalgardet. Ett kontroversiellt beslut av presidenten.

Många högt uppsatta personer talade på konferensen. Bland annat Sara Carter som är USA:s nya "drog-tsar" och leder Office of National Drug Control Policy (ONDCP).

på presidentens officiella konto där tidigare president Obama och hans fru Michelle avbildades som apor. Detta skapade stor upprördhet, inte bara hos de politiska motståndarna, utan även i de egna leden.

Narkotikatrender

Som vanligt är en av konferensens stora behållningar snacket mellan föreläsningarna när man får chansen att pejla drog-trender med kollegor från norr till söder. Erfarenheter utbyts åt båda håll. Övergripande kan man säga att krisen med opioider kan vara på väg att plana ut. I och för sig fortfarande på en extremt hög nivå. Kokain är på väg tillbaka med besked. Metamfetaminet håller sig på en stabilt hög nivå. Heroinet är helt borta och har ersatts med syntetiska opioider.

Några stickprov från olika delar av USA: **Indiana** domineras av metamfetamin i norr och opioider i söder. Delstaten har den största andelen illegala metamfetaminlabbs. Kokainet är på väg tillbaka. För tre år sedan kostade ett kilo omkring 350 000 kronor. Nu kostar ett kilo 140–150 000. I Indiana är cannabis fortfarande illegalt, men polisernas prognos är att det kommer att bli svårt att stå emot då lokala politiker lockas av potentiella skatteinkomster.

Minnesota har stora problem med metamfetamin och fentanyl. När det gäller fentanyl så tycks trenden vara att kartellerna går tillbaka till att handla med rent pulver och man ser en minskning av antalet fejkade tabletter innehållande fentanyl. Det senare ser man som en framgång då risken för oavsiktliga överdoser bedöms minska.

Texas rapporterar som vanligt ”allt av allt”. Men man noterar också ökad smuggling och försäljning av illegala vapes innehållande en mängd oklara substanser. Ett problem som också noterats av ATF och DEA. (Mer om detta i en separat artikel.)

Illinois rapporterar om stora problem med metamfetamin, men även problem med narkotikarelaterat gängvåld. Våldet handlar bland annat om territoriella stridigheter om narkotikaförsäljning. En inte obetydlig del av våldet handlar också om makten över illegala cannabisodlingar. Ett särskilt problem är att gängen rekryterar 12–13 åringar via sociala medieappar för att utföra våldsdåd. Uppdragsgivarna lockar med snabba pengar. Känns problematiken igen?

”

De snudd på ofattbara antalet döda i överdoser jämförs ofta med antalet amerikanska krigsoffer under de stora krigen.

Hårt och mjukt på samma gång

Retoriken kring narkotikafrågan är dubbel. Å ena sidan är det mycket som präglas av ”war on drugs”. I synnerhet från politiskt håll och höga företrädare från de olika myndigheterna. De snudd på ofattbara antalet döda i överdoser jämförs ofta med antalet amerikanska krigsoffer under de stora krigen. Smugg-

NNOAC har en ny president, Tony Kestner. SNPF hälsade välkommen och gratulerade med föreningens plakett.

lingen och distributionen av narkotika i USA jämförs med terrorism och ett proxykrig mot landet. Mexiko, Colombia och en del andra latinamerikanska länder hamnar i skottgluggen. Men det är framför allt Kina som pekats ut som ansvariga. Uppfattningen tycks vara att Kina bedriver ett eget ”opiumkrig” mot västvärlden.

Men det finns även en annan retorik. Påfallande ofta pratar man om vikten av att göra satsningar på folkhälsan. Här lyfts framför allt behovet av att göra stora satsningar på förebyggande och stödjande arbete mot psykisk ohälsa. Att få bukt med hemlöshet. Ett nyckelord som ofta återkommer är ”tillfrisknande”.

Ny kapten på skutan

Vid årets konferens tillträdde en ny ordförande för NNOAC, Tony Kestner från Illinois. SNPF gratulerade naturligtvis och hälsade välkommen med föreningens plakett. Tony Kestner är, precis som sin föregångare, Eric Brown, en mycket sympatisk och driven person. Vi ser fram emot många års samarbete.

SNPF är den enda utomamerikanska förening som har access till NNOAC. Det ger en unik möjlighet till att hämta information så nära källan som möjligt. Detta ger föreningen och medlemmarna en möjlighet att få unika kontakter. Om det är någon medlem som vill besöka USA och amerikanska narkotikapoliser så finns alla vägar in via NNOAC. Kontakta styrelsen om ni har frågor eller önskemål.

Lennart Karlsson

Opiumkrigen och Kinas roll på den internationella narkotikamarknaden

– en historisk konflikt som lever vidare än idag?

Bakgrund till Opiumkrigen

Under 1800-talet var Kina ett av världens största och rikaste riken, känt för sina eftertraktade varor som te, porslin och siden. Västerländska handelsmakter, särskilt Storbritannien, var ivriga att få tillgång till dessa varor men hade svårt att hitta något som kineserna ville köpa tillbaka. För att balansera handelsunderskottet började britterna illegalt exportera opium från Indien till Kina. Opiumet blev snabbt populärt, men ledde också till omfattande missbruk och sociala problem i Kina.

Första Opiumkriget (1839–1842)

Den kinesiska regeringen, ledd av kejsaren från Qingdynastin, försökte stoppa opiumhandeln genom att beslagta och förstöra stora mängder opium i hamnstaden Kanton. Detta retade upp britterna, som ansåg att deras handelsintressen var hotade. Konflikten eskalerade och 1839 bröt det första opiumkriget ut. Britterna, med sin överlägsna militärteknik och flotta, besegrade kineserna relativt snabbt.

Kriget avslutades med Nanjingfördraget 1842, där Kina tvingades öppna flera hamnar för brittisk handel, betala en stor summa i skadestånd och överlämna Hongkong till Storbritannien. Det här markerade början på det som kallas för "de ojämlika fördragen", där västerländska makter fick stora privilegier i Kina.

Andra Opiumkriget (1856–1860)

Trots freden fortsatte spänningarna. De västerländska makterna ville ha ännu större handelsfrihet och diplomatiska rättigheter i Kina. När kinesiska myndigheter bordade ett brittiskt fartyg, Arrow, tog britterna detta som förevändning för ett nytt krig. Den här gången fick Storbritannien stöd av Frankrike.

Det andra opiumkriget ledde till ännu hårdare villkor för Kina. Efter hårda strider, bland annat plundringen och förstö-

Kineserna försökte stoppa handeln med opium men tvingades att fortsätta efter att ha blivit besegrade av Storbritannien.

”

När Mao utropade Folkrepubliken Kina den 1 oktober i Peking innebar det slutet på det långvariga inbördeskriget och början på ett nytt kapitel i landets historia.

relsen av det kejsarliga sommarpalatset utanför Peking, tvingades Kina skriva på ytterligare fördrag. Fler hamnar öppnades, kristen mission tilläts och västerländska stater fick rätt till diplomatisk närvaro i huvudstaden.

Konsekvenser och efterspel

Opiumkrigen blev en vändpunkt i Kinas historia. Landet förlorade sin suveränitet på flera områden och tvingades acceptera västerländska intressen. Missnöjet mot Qingdynastin ökade, och Kinas så kallade "förödmjukelsens århundrade" inleddes. Samtidigt blev Hongkong en brittisk koloni, något som påverkade regionens utveckling långt in i modern tid.

Mao tar makten

Efter årtionden av politisk oro och inbördeskrig, mellan kommunisterna och nationalistpartiet Kuomintang, lyckades Mao Zedong och hans kommunistiska styrkor ta kontroll över Kina år 1949. När Mao utropade Folkrepubliken Kina den 1 oktober i Peking innebar det slutet på det långvariga inbördeskriget och början på ett nytt kapitel i landets historia. Na-

Den omfattande användningen av opium i Kina uppfattades som ett allvarligt hot mot landets existens.

Kina har utvecklats till världens största exportör av kemikalier som används vid tillverkning av narkotika.

tionalisterna flydde till Taiwan, och Mao inledde snabbt omfattande samhällsförändringar, bland annat jordreformer och kollektivisering av jordbruket, för att etablera sitt socialistiska system.

Distansera sig från väst och "borgerlig kultur"

Kulturrevolutionen (1966–1976) var en omvälvande period i Kinas moderna historia, initierad av Mao Zedong för att stärka sin makt och återuppliva den kommunistiska ideologin. Genom att mobilisera ungdomar i de så kallade Röda garderna uppmanades folket att bekämpa gamla traditioner, utbildningssystemet och allt som ansågs "borgerligt". Resultatet blev kaos, förföljelser och omfattande förstörelse av kulturarv, samtidigt som

många intellektuella och partimedlemmar drabbades hårt.

Ett av Maos mest berömda uttryck är "opium för folket", vilket anspelar på hur religion och vissa kulturella uttryck kan användas för att hålla befolkningen passiv och lydlig. Mao menade att sådana element fungerade som ett slags bedövningsmedel, ungefär som opium, och därmed hindrade folkets politiska medvetenhet och engagemang. Under kulturrevolutionen användes detta synsätt för att legitimera avskaffandet av religiösa och traditionella strukturer, i hopp om att skapa ett nytt, revolutionärt samhälle. Det var ingen tillfällighet att Mao använde just begreppet "Opium" för att motivera sin egen befolkning. De orättvisor som Kina drabbades av i samband

med opiumkrigen finns fortfarande djupt nedärvda i den kinesiska kulturen.

Kina ger igen?

Idag ses opiumkrigen som symboler för kolonialism och imperialism i Kina. De har lämnat djupa spår i den kinesiska självbilden och relationen till västvärlden.

Samtidigt har Kina utvecklats till världens största exportör av kemikalier som används vid tillverkning av narkotika, särskilt syntetiska droger som fentanyl och dess prekursorer. Många av dessa substanser skickas till västvärlden, där de utgör ett allvarligt samhällsproblem och bidrar till den globala narkotikahandeln. Trots internationella påtryckningar har Kinas kemikalieindustri fortsatt att spela en central roll i distributionen av dessa ämnen.

Kinas framträdande position som exportör beror delvis på landets omfattande och avancerade kemiindustri samt relativt svaga regleringar kring vissa kemikalier. Det har lett till att kriminella nätverk kunnat utnyttja luckor i lagstiftningen för att exportera substanser till bland annat USA och Europa. Denna utveckling har ytterligare påverkat relationen mellan Kina och väst, och väcker frågor om ansvar, kontroll och internationellt samarbete i kampen mot narkotikahandel.

Samtidigt är det svårt att inte ställa sig frågan om Kina verkligen tycker så synd om västvärlden i den här frågan? Minnet från vad man själva utsattes för under opiumkrigen kanske spelar en viss roll i sammanhanget.

Kinas framträdande position som exportör beror delvis på landets omfattande och avancerade kemiindustri.

Lennart Karlsson

Operation Vape Trail

– DEA satsar resurser mot illegala vape-produkter

Den nye DEA-chefen, Terrance "Terry" Cole, inledde sitt anförande på NNOAC:s konferens i Washington med orden: "DEA is back". SNPF:s representanter fick en pratstund med honom och överlämnade föreningens plakett. Terry förklarade med enfasett att DEA nu kommer att återta ledartröjan i den internationella narkotikabekämpningen. Man kommer att bredda sitt uppdrag. Ett av flera nya fokusområden är den illegala handeln med vapes. Cole menar att illegala vapes, många gånger med oklart innehåll, både är ett hot mot folkhälsan och en stor kassako för den internationella brottsligheten.

En omfattande operation

Under hösten 2025 genomförde den amerikanska narkotikamyndigheten DEA en omfattande insats kallad *Operation Vape Trail*, riktad mot olagliga ämnen och produkter som såldes via vape-butiker runt om i USA. Operationen var en del av en större myndighetssamverkan där även justitiedepartementet, FDA, Homeland Security och hälsomyndigheter deltog.

Syftet med insatsen

Myndigheterna uppgav att insatsen syftade till att stoppa spridningen av farliga och oreglerade produkter. Särskilt vape-enheter som innehåller syntetiska cannabinoider, kratom eller andra substanser som misstänks utgöra risker för folkhälsan.

DEA betonar att många av dessa produkter marknadsförs på ett sätt som kan locka unga konsumenter, samtidigt som de ibland distribueras genom kriminella nätverk. Operationen beskrevs därför som en kombination av narkotikabekämpning och konsumentskydd.

Stora beslag och gripanden

Enligt myndigheternas resultat, från den veckolånga insatsen i september 2025, beslagtogs över 2,3 miljoner illegala vape-enheter och patroner. Mer än 100 skjutvapen. Cirka 8,7 miljoner dollar i kontanter och tillgångar. 106 personer greps

Dessutom hittades stora mängder cannabisrelaterade produkter och andra droger i vissa fall, vilket stärker bilden av att vissa butiker fungerar som distributionspunkter för olagliga substanser snarare än enbart nikotinprodukter.

Del av bredare politisk och juridisk trend

Operation Vape Trail ska ses i ljuset av en bredare amerikansk offensiv mot den växande marknaden för oreglerade e-cigarettor och engångsvapes, där flera federala myndigheter försöker begränsa import och försäljning av produkter som inte godkänts av FDA.

Förespråkare för hårdare regler hävdar att tillslagen skyddar ungdomar och seriösa återförsäljare, medan kritiker inom vape-industrin menar att myndigheterna ibland blandar ihop lagliga nikotinprodukter med narkotikarelaterade beslag.

DEA:s nya chef Terrance "Terry" Cole flankerad av Johan Ekström (t.h.) och Lenart Karlsson (t.v.) från SNPF.

Innehållet i Vapes är ofta okänt och kan innehålla skadliga ämnen.

Kritik och kontroverser

Operationen har väckt debatt. Vissa aktörer i branschen anser att kopplingen mellan vape-butiker och illegal droghandel överdrivs, medan myndigheterna framhåller att en betydande del av de beslagtagna produkterna innehöll andra substanser än nikotin.

Samtidigt har opinionsbildare och politiker i USA använt insatsen som exempel på behovet av strängare kontroll av illegala vape-produkter, särskilt sådana som importeras från utlandet och riktas mot unga konsumenterna.

En snabbt växande industri

Operation Vape Trail visar hur amerikanska myndigheter allt oftare betraktar vape-marknaden som en del av kampen mot narkotikahandel och oreglerade substanser. Med miljontals beslagtagna produkter, och över hundra gripanden, markerade insatsen en av de största federala aktionerna mot illegala vape-relaterade verksamheter hittills. Men den har också fördjupat debatten om var gränsen går mellan folkhälsoskydd och reglering av en snabbt växande industri.

Kina i fokus

I takt med att amerikanska myndigheter intensifierar sina insatser mot illegala vape-produkter har DEA särskilt riktat uppmärksamheten mot Kina. En stor del av de oreglerade och förbjudna engångsvapes, som beslagtas i USA, tros ha sitt ursprung i kinesiska fabriker, där produktionen ofta sker utan tillräcklig kontroll eller översyn. DEA har därför samarbetat med både Tullmyndigheten och internationella partners för att identifiera smuggellinjer och stoppa importen av produkter som utgör en risk för amerikanska konsumenterna, med särskilt fokus på att skydda unga från farliga substanser.

Samtidigt har man från amerikansk sida påtalat att det behövs hårdare internationella åtgärder och mer transparens från kinesiska myndigheter för att komma åt problemet vid källan. Diskussionen om Kinas roll har därmed blivit en viktig del i den bredare debatten om globala narkotikaflöden och regleringen av nya tobaks- och nikotinprodukter.

Osäkerhet kring innehållet

Ett av de största problemen med vapes är just att innehållet ofta är okänt och svårkontrollerat. Många produkter saknar tydlig märkning och laboratorietester, vilket gör det nästintill omöjligt för konsumenterna att veta exakt vad de inhalerar. Detta skapar en betydande risk, särskilt för unga och ovana användare, eftersom produkterna kan innehålla allt från skadliga kemikalier till förbjudna substanser utan att det framgår

DEA grundades 1973 och dess huvudkontor ligger i Washington DC.

på förpackningen. Osäkerheten kring innehållet bidrar till en ökad oro kring folkhälsan och understryker behovet av både striktare reglering och bättre information till allmänheten.

Tillslagen fortsätter

Man kommer att fortsätta med tillslagen, och enligt uttalanden från DEA är myndigheten fast besluten att satsa ytterligare resurser på att bekämpa den illegala handeln med vape-produkter. DEA har tydligt signalerat att kampen mot oreglerade och farliga vapes kommer att prioriteras framöver, med ökade insatser både nationellt och i samarbete med internationella aktörer. Målet är att minska tillgången på produkter som hotar folkhälsan och säkerställa att marknaden blir tryggare för konsumenterna.

Terrance "Terry" Cole avslutade sitt föredrag på typiskt amerikanskt sätt: "Vänta och se. Inom ett par veckor kommer ni att se stora tillslag."

Lennart Karlsson

FAKTA OM DEA

- DEA, eller Drug Enforcement Administration, är en amerikansk myndighet som arbetar mot narkotikahandel och olagliga substanser.
- Myndigheten grundades 1973 för att samordna och förstärka kampen mot narkotikabrott i hela USA.
- DEA samarbetar med både nationella och internationella aktörer, såsom tull och polis, för att stoppa smuggling och införsel av farliga produkter.
- Arbetet omfattar bland annat beslag av illegala varor, utredning av smuggelvägar och informationskampanjer för att skydda folkhälsan.
- På senare år har DEA riktat särskild uppmärksamhet mot nya hot, till exempel oreglerade vape-produkter, och verkar för strängare regler internationellt kring tobaks- och nikotinprodukter.

Dead drop – den nya säljtrenden

Narkotikasäljare, både på nätet och via appar, använder sig allt oftare av ”brevlådor” vid försäljning av narkotika. En bidragande orsak tros vara polisens framgångsrika arbete mot narkotika i postflödena.

Vad betyder begreppet dead drop?

En dead drop, även benämnd ”brevlåda” på svenska, utgör en förutbestämd plats där två parter, utan att behöva etablera direktkontakt, kan lämna respektive hämta saker. Det kan vara information, pengar eller narkotika. Syftet med denna metod är att minimera risken för identifiering, upptäckt eller spårning av tredje part. Dead drops har genom historien tillämpats inom underrättelsetjänster, motståndsrörelser och organiserad brottslighet.

Tillvägagångssätt för dead drop

Det centrala inslaget i ett dead drop-arrangemang är separationen mellan avlämnare och mottagare. I stället för ett direkt överlämnande av exempelvis ett meddelande eller ett föremål göms objektet på en i förväg överenskommen plats. Det kan vara i en spricka i en mur, under en sten, inuti ett ihåligt träd eller på en diskret hylla i en offentlig lokal.

Parterna kan i förväg ha enats om exakt plats och tidpunkt. De kan också ha enats i förväg om en signal eller ett tecken för att markera att gömman är aktiv. Det kan vara en symbol ritad med krita på en lyktstolpe eller ett särskilt föremål placerat på ett fönsterbleck. Därefter får mottagaren möjlighet att hämta objektet vid lämpligt tillfälle, utan krav på fysisk kontakt mellan parterna.

Information via krypterade appar

Det vanligaste tillvägagångssättet inom dagens narkotikaförsäljning är att köpare av narkotika får besked om var ”brevlådan” finns via den app där man gör försäljningen. Köparen lägger en beställning och betalar med hjälp av kryptovaluta eller annan överföring. Alternativt att köparen möter upp säljaren, eller dennes ombud, och lämnar över pengar. Därefter får köparen information om var narkotikan förvaras och får själv gå och plocka upp den.

Dead drop i historien

Begreppet dead drop och själva tekniken har anor långt bak i tiden, men förknippas ofta med kalla krigets spionage. Under denna period, när öst och väst kämpade om information, blev dead drops en av de vanligaste metoderna för att undvika direktkontakt mellan spioner och deras hanterare. Detta minskade risken för att båda skulle avslöjas vid ett eventuellt bakhåll.

Ett av de mest kända exemplen är den sovjetiske underrättelseofficeren Oleg Penkovsky, som under 1960-talet använde dead drops för att lämna ut hemliga dokument till västliga agenter i London. Även CIA och andra underrättelsetjänster utnyttjade dead drops flitigt under denna tid.

Narkotika i terrängen förvaras ofta gömt under en sten, i ett ihåligt träd eller nedgrävt under mossan.

En risk med den ökade användningen av ”brevlådor” är att tredje man oavsiktligt exponeras för narkotika.

Fördelar och nackdelar med dead drops

Fördelar med dead drops är att det minimerar risken för att båda parter identifieras samtidigt. Inga direkta vittnen finns till själva överlämnandet. Metoden kan användas och anpassas till många olika miljöer och sammanhang. Fysiska överlämnanden kan vara svårare att spåra än digitala, särskilt om rätt teknik används.

Nackdelar med dead drops är att platsen kan råka upptäckas av utomstående eller slumpmässiga förbipasserande. Det kräver noggrann planering, disciplin och förtroende mellan båda parter. Risk för att någon ”svansar” eller observerar platsen i smyg. Om metoden avslöjas kan det leda till att det blir enklare för motståndaren att kartlägga.

Effekter vid en ökad användning av ”brevlådor”

De tydligaste effekterna är att mer narkotika hamnar i offentlig miljö. Tredje man riskerar att oavsiktligt exponeras oftare av narkotika. Det finns flertal exempel där narkotikasäljare gömmer narkotika på skolgårdar, sandlådor på dagis eller i lekparker. Risken att lekande barn får i sig narkotika, från bortglömda eller borttappade narkotikapartier, är inte obefintlig. En annan effekt är naturligtvis att det blir svårare för de poliser som ska avslöja narkotikaförsäljning. Det blir svårare att få ihop hela beviskedjan. Ytterligare en konsekvens kan vara att kriminella nätverk spanar på varandra och får lättare att stjäla konkurrenternas narkotika. Det i sin tur kan leda fram till konflikter. En positiv effekt kan vara att narkotikasäljarna måste lägga mer tid på logistiken vid överlätelser och därigenom inte kan ha lika hög försäljningsfrekvens.

Lennart Karlsson

Den magiska termos

En kisspaus ledde till att 27 gram kokain och 25 gram ketamin beslagtogs och att en person dömdes till fängelse i ett år av Stockholms tingsrätt.

Nöden har ingen lag

Händelsen började när en av citypolisens spanare befann sig på Storängsvägen i Stockholm. Han bedrev spaning i ett annat ärende. Som alla vet har nöden ingen lag. Den lojale, men kissnödige, spanaren valde att uppsöka en närbelägen buske. På marken upptäckte han en till synes nyinköpt termos, vilket väckte hans uppmärksamhet. När han undersökte och öppnade den fann han misstänkt kokain i portionspåsar.

Efter samråd med en kollega tog polisen bort 37 påsar, lämnade kvar två och arrangerade innehållet så att det skulle se orört ut. Ett snabbtest visade att innehållet mycket riktigt var kokain. Därefter satte man platsen under bevakning.

Greps efter upphämtning i bil

Kort därefter kom en man till platsen, plockade upp termos

och lämnade i bil. Bilen stoppades av polis och mannen greps. Vid visitation hade han 950 kronor i kontanter. Vid husrannsakan, i hans hotellrum på Älvsjö stadshotell, hittades ytterligare fem påsar med misstänkt kokain samt ett kvitto på termos. Av både kvittot och övervakningsmaterial framgick att den misstänkte köpt termos på Clas Ohlson några dagar tidigare.

Termosen fylld igen

När polisen återtog termos blev de förvånade. De hade räknat med att termos endast skulle innehålla det kvarlämnade kokainet. Men på något magiskt sätt var nu termos återigen fylld. Den här gången med Ketamin. Utöver de två påsar som lämnats kvar fanns alltså även 30 påsar ketamin. Den totala mängden analyserades till 27,21 gram kokain och 25,8 gram ketamin.

Domstolen: Delvis avsett för försäljning

Den misstänkte erkände innehav av narkotikan, men förnekade att den var avsedd för försäljning. Han uppgav att han och vänner gemensamt köpt en större mängd för eget bruk. Tingsrätten ansåg dock att mängden, paketeringen i mindre portionspåsar samt innehållet i hans mobiltelefon talade starkt för att narkotikan åtminstone delvis varit avsedd att säljas. I telefonen fanns chattmeddelanden och adresslistor som enligt domstolen tydde på narkotikaförsäljning. Brottet bedömdes därför som narkotikabrott av normalgraden.

Låg renhetsgrad beaktades

Den misstänkte hävdade att narkotikan haft låg renhetsgrad, något som enligt praxis kan påverka straffvärdet. Någon laboratorieanalys av renhetsgraden hade inte genomförts, men tingsrätten fann inte hans uppgifter osannolika och valde att

Termosen låg i ett buskage intill en trästock. Spanaren reagerade på att den såg nyinköpt ut.

beakta dem i mildrande riktning. En viktig påminnelse om vikten av att begära haltbestämning i narkotikautredningar.

Tidigare dömd – återfall efter frigivning

Den misstänkte dömdes senast i juni 2024 för rån och vållande till kroppsskada till fängelse i ett år och nio månader. Han frigavs villkorligt i juli 2025, men återföll kort därefter i brott.

Straffvärdet för det aktuella narkotikabrottet bedömdes motsvara ett års fängelse. Med hänsyn till återfallet beslutade tingsrätten att han ska avtjäna både det nya straffet och den återstående tiden från den tidigare domen.

De 950 kronorna som påträffades i hans plånbok samt mobiltelefonen förverkas. Tingsrätten bedömde att kontanterna sannolikt härrörde från brottslig verksamhet och att mobiltelefonen använts i samband med narkotikabrottet.

Lennart Karlsson

Den polska gömman

Hund och röntgen – narkotikasmugglarens värsta fiende

En tidig oktobermorgon kör den 64-årige Zeus, från Polen, av färjan i Ystad med sin silverfärgade lilla Hyundai. En tullinspektör som ställer frågor om hans resa upplever att Zeus svarar undvikande, vilket väcker tulltjänstemännens misstanke att något inte står rätt till. Zeus har också relativt lite packning med sig.

Fördjupad kontroll

Han tas ut för en fördjupad kontroll och när en hundförare anvisar plats drar hunden mot bilen och markerar direkt. Hunden söker vidare och markerar på flera ställen i bilen och Zeus

fortsätter med sina undvikande svar. Till en av tullinspektörerna säger Zeus att han ska till Malmö, till en annan säger han att han ska till Norge.

Under kontrollen anträffas narkotika på flera platser i bilen. Med hjälp av backscattern, den handhållna röntgenmaskinen, ser de hur dörrsidorna på båda sidorna av bilen är fulla av paket och bilen börjar noggrant plockas isär. Vid närmare inspektion, av dörren på passagerarsidan fram, ser de

Handhållen röntgenmaskin är ett effektivt verktyg att upptäcka narkotika i dolda utrymmen.

hur plastkåpan inte sitter fast ordentligt. När de tar av den och öppnar upp själva dörrsidan kan de plocka fram 16 påsar. I höger bakdörr finns ytterligare 16 påsar.

Påsar i vartenda utrymme

De fortsätter att plocka ner bilen i delar och i vartenda tänkbart utrymme hittar tullinspektörerna påsar med misstänkt narkotika. I bakluckan, i sidorna i bagageutrymmet, i bakljusen på båda sidorna, i dörrsidorna på vänster sida av bilen och under motorhuv. Till och med i främre och bakre kofångaren. Tullinspektörerna gör en otroligt noggrann kontroll av bilen och när de är färdiga har de plockat ut sammanlagt 100 paket misstänkt narkotika. Snabbtestet visar på amfe-

tamin. De har alltså en synnerligen grov mängd i ett beslag från en liten Hyundai. En synnerligen bra fredagsmorgon för Tullverket.

Forensikerna säkrar viktiga spår

När forensikerna får bilen till sig säkrar de spår från samtliga dörrsidor och även på de buntband som kofångaren bak hölls fast med. Ett paket buntband var för övrigt en av de saker som togs i beslag utöver den misstänkta narkotikan. Av de fingeravtryck som säkras från bilen är det flera som ger träff på Zeus och när forensikerna fortsätter sin undersökning, av de saker som togs i beslag, så säkrar de både blodspår från ett par av påsarna med narkotika men även fler fingeravtryck från en tejprulle.

När NFC:s rapport kommer tillbaka visar den att det är Zeus fingrar som varit och tagit på både tejprullen och en rulle plastfolie. Blodbesudlingarna knyter också Zeus till narkotikan med en +4 träff på flera av de fläckar som topsats. Sammantaget pekar all bevisning på att Zeus är högst inblandad i både packandet av narkotikan i påsar, in i bilen och själva smugglingen över landsgränsen.

Viktig information i chattar

I den fortsatta utredningen hittas en del Signalchattar som tyder på att Zeus informerar andra om att han är på väg och att han kör lugnt. När utredaren kollar upp tidigare resor mellan Polen och Sverige, under 2025, har han gjort två och han verkar ha rest ensam vid båda tillfällena.

Redan i första förhöret erkänner Zeus att han smugglat för att tjäna pengar och han säger att han inte riktigt visste vad det var, men att det var "narkotikarelaterat". Han har hälsoproblem, är hemlös och även arbetslös. När han fick ett meddelande i Signal från en okänd person som frågade om han var intresserad att tjäna pengar så svarade han ja. Eftersom han är bra på allt som rör bilar hade han inga problem att "skruva isär det som var möjligt att skruva isär" och gömma påsarna i bilen. Uppdragsgivaren hade sagt till honom att det skulle vara någon form av supplement till någon substans när han hade frågat vad det var han skulle transportera. Zeus påstår att han inte trodde att det var ren narkotika i påsarna han fick.

Varje gång han fick ett meddelande via Signal försvann numret efter en liten stund, men han tror att det var samma man som skickade dem som han också pratade med en gång. Han får fråga om uppdragsgivaren i förhör, men kan inte komma ihåg något om kontakten eftersom meddelandena försvann varje gång han läst dem.

Pengarna "gjorde honom blind"

Han uppger att han skulle få 2 000 euro för den här resan och

Smugglaren använde alla möjliga utrymmen för att fylla med förpackningar.
Till och med i kofångaren.

I bilen anträffades narkotikapaket gömda bakom dörrpanelerna.

En stor mängd amfetamin anträffades i bilen.
Sammanlagt nästan
100 kilo.

han säger till förhørsledaren att summan "gjorde honom blind". Upplägget var att han stannade till på en viss parkering och lämnade sin bil där i en timme och när han kom tillbaka till den så fanns det tre stora väskor i bilen. Att han skulle vara bort så pass länge som en timme tror han själv bara var för att han absolut inte skulle se vem eller vilka som kom och lämnade narkotikan i hans bil. Väskorna med narkotika tog han sen hem och packade om till de mindre paket som hittades gömda i bilen. Planen var sedan att han skulle köra in i Sverige och fortsätta mot Trondheim där han skulle hämta en bilmotor. Någonstans på vägen skulle han få instruktioner att lämna av narkotikan. Från första förhöret erkänner Zeus de faktiska omständigheterna och berättar precis hur allt gått till, men förnekar brott eftersom han inte visste att det var narkotika han fraktade.

Stor mängd narkotika i beslag

Bruttovikten landar på 98,83 kilo och en halt på 13–15 %. Värdet på beslaget är i grossistled ca 3,7 miljoner och i gatuled ca 19,8 miljoner kronor och för det här riskerar Zeus att få sju år i fängelse. Han blev lovad 2 000 euro, men de pengarna hann han aldrig få.

Det noggranna arbetet som tullinspektörerna gjorde under kontrollen hindrade nästan 100 kilo amfetamin från att hamna ute på gatan. Räknat på en missbruksdos på 200 mg så är det 500 000 doser som stoppats. Utredningsmässigt var inte det här ärendet speciellt komplicerat och med ett så grundligt arbete som gjordes, vid den initiala kontrollen, behöver det inte bli det.

Victoria Dunros

Tre meter från gömman

– kan vara skillnaden mellan anonym logistik och grovt narkotikabrott

När cyklisten stannade på gångbanan i höjd med granen, och klev av sin fatbike, visste Erik att väntan var över. Han låg redan dold i terrängen, så nära att han kunde se plasten i den uppluckrade jorden. Växtligheten var tät och sikten begränsad. För att kunna observera vad som faktiskt hände vid gömman krävdes fysisk närhet. Några meter bakom honom passerade människor på gångstråket, ovetande om att en narkotikagömma låg nedgrävd intill och att polis redan fanns på plats.

Erik arbetar vid NIGS LPO Örebro. Resten av gruppen stod utplacerad i en större cirkel runt området, beredda att slutaringen. Själv hade han den mest utsatta positionen. Han behövde se, tolka och förmedla utan att själv bli upptäckt.

Allt började med ett samtal från en kvinna som rastade sin hund. Hon hade sett en spade under en gran och noterade att jorden intill var uppluckrad. När hon försiktigt föste undan jord blottades en vit plasthink. Under locket anade hon något som kunde vara narkotika. Hon ringde polisen. Det som först ser ut som en slumpmässig upptäckt av en nedgrävd hink visar sig i efterhand vara en del av en betydligt större struktur.

Från hink till grovt brott

Plötsligt kom en ung man cyklandes. Han stannade, gick fram till granen, föste undan jorden och öppnade locket. Enligt Erik fanns ingen tvekan i rörelserna. Det var inte bara ett nyfiket närmande, utan ett målmedvetet agerande.

– Det var tydligt att han visste var gömman fanns och vad han skulle göra, berättar Erik.

När den unge mannen började gräva steg pulsen. Samtidigt skulle informationen lågmält förmedlas till kollegorna. Cirkeln drogs åt. Vid ingripandet försökte den unge lämna platsen, men greps.

Det som låg i tunnan var inte någon mindre mängd för eget bruk. I gömman fanns totalt 946,3 gram amfetamin och 166,74 gram kokain. Mängderna i sig placerar ärendet i en helt annan kategori än den spontana bilden av en ungdom som ”håller utkik”. Kokainet höll dessutom hög renhetsgrad, omkring 89 procent, vilket innebar att det hade kunnat spädas ut ytterligare innan försäljning i gatuledet. En del av narkotikan var redan

portionsförpackad.

Tingsrätten bedömde brottet som grovt narkotikabrott eftersom det avsett en särskilt stor mängd narkotika och varit avsett för försäljning. Straffvärdet motsvarade fem års fängelse för en vuxen gärningsman. Att den som greps var 17 år förändrade påföljdsfrågan, men inte allvaret i gärningen.

Bevisningen och förklaringsbördan

I gömman anträffades inte bara narkotika. Där fanns även 8 000 kronor i kontanter som senare förverkades som brottsvinst. I en plastpåse låg en mobiltelefon med den misstänktes sim-kort.

Hans fingeravtryck fanns på en av påsarerna och hans dna återfanns på föremål i gömman, bland annat på en snusprilla i en dosa där det också låg portionsförpackad narkotika. Samtidigt fanns spår från andra personer, vilket bekräftade att hanteringen inte skett i ett vakuum.

I rätten uppgav den unge mannen att han endast skulle hålla uppsikt över platsen och att vissa privata tillhörigheter förvarats där. Tingsrätten konstaterade dock att den samlade tekniska bevisningen, i kombination med hans agerande på platsen, innebar en stark förklaringsbörda. Förklaringsbördan bedömdes som efterhandskonstruktioner och ansågs inte inge rimligt tvivel. Rätten slog fast att han uppsåtligt tagit straffbar befattning med narkotikan och att han känt till både sort och mängd.

Detta illustrerar en central del i arbetet mot gömmor: den tekniska bevisningen är ofta avgörande. Observationer kan visa närvaro och beteende, men dna, fingeravtryck och kopplingar till telefoner och kontanter binder individen till innehållet och till hanteringen. Utan den tekniska delen riskerar ärendet att reduceras till ord mot ord.

Gömmor som logistisk lösning

Gömman under granen är inte unik, den är representativ. Enligt spanaren Erik är nedgrävda gömmor ett vanligt sätt att förvara narkotika i upptagningsområdet, även om få upptäcks. Just det är poängen. Genom att separera narkotikan från bostäder, fordon och andra personligt knutna miljöer skapas en buffert mot traditionella tvångsmedel. En husrannsakan ger inget resultat om narkotikan ligger i terrängen.

”

Gömman fungerar som ett decentraliserat lager. Den som organiserar verksamheten behöver inte själv bära risken. I stället kan olika personer ges olika roller ...

En kvinna som rastade sin hund upptäckte en spade och att någon grävt ett hål i marken. I hålet fanns en hink med narkotika.

I gömman fanns totalt 946,3 gram amfetamin och 166,74 gram kokain, kontanter och en mobiltelefon med den misstänktes sim-kort.

Gömman fungerar som ett decentraliserat lager. Den som organiserar verksamheten behöver inte själv bära risken. I stället kan olika personer ges olika roller: någon gräver ned och fyller på, någon annan håller uppsikt, en tredje hämtar portionsförpackat material inför försäljning. Strukturen blir mer svårgripbar och ansvar kan fragmenteras.

Det aktuella ärendet visar också hur ungdomar kan placeras längst ned i kedjan. För en vuxen hade straffvärdet motsvarat fem års fängelse. För den 17-årige gärningsmannen reducerades straffet enligt reglerna om ungdomsrabatt och påföljden bestämdes till slutet ungdomsvård i ett år. Hans ungdom beaktades vid straffmätningen, men frihetsberövandet var ändå oundvikligt med hänsyn till brottets art och straffvärde.

Ur ett kriminellt organisationsperspektiv innebär detta en kalkyl. Risken för långa fängelsestraff flyttas uppåt i teorin, men i praktiken nedåt i utförandet. De yngre exponeras i terrängen. De äldre håller distans.

Riskerna bakom logistiken

För den unge innebär rollen betydande risker. Förutom det straffrättsliga ansvaret finns risken att hamna i skuld till äldre aktörer om narkotika eller pengar försvinner. Den som en gång tagit uppdraget kan ha svårt att lämna. Det kan utvecklas till en spiral där uppdragen blir grövre och lojalitetskraven hårdare.

I domen konstateras att flera personer måste ha haft del i hanteringen. Ändå stannar ofta lagföringen vid den som påträffas vid gömman. Att nå högre upp i strukturen kräver omfattande och resurskrävande utredningar. Gömman är både en fysisk plats och en organisatorisk barriär.

När allt fungerar

För Erik är det här ett ärende där flera led fungerade. Upp-täckten från allmänheten. Beslutet att inte omedelbart säkra beslaget. Bevakningen. Tålmodet. Ingripandet. Den tekniska uppföljningen.

Att ligga tre meter från en gömma och se en person börja gräva precis framför ens position är en intensiv upplevelse. Men det som i efterhand ger ärendet tyngd är inte bara spänningen, utan resultatet. En konkret koppling mellan en fysisk gömma i terrängen och ett grovt narkotikabrott med betydande mängder och tydlig avsikt att sälja. En nedgrävd hink under en gran kan se obetydlig ut. I praktiken kan den rymma nästan 1 kilo amfetamin, över 160 gram kokain och ett straffvärde motsvarande flera års fängelse. Det är där, i det till synes enkla dolda utrymmet, som en del av dagens narkotikahandel organiseras.

Alexander Masson, LPO Örebro

Direkt ur hästens mun

– en berättelse från ”insidan”

När det gäller narkotikagömmor torde fantasi, kreativitet och i någon mån hur häändig man som ”narkotikagömmare” är, vara de faktorer som avgör hur spektakulärt slutresultatet ska bli. Ombyggda fordon, lönnväggar, hydrauliska luckor och underjordiska containrar tillhör kanske de mer avancerade lösningarna. Det är sådant vi förknippar med den lite mer organiserade och storskaliga hanteringen av narkotika. Men behovet att gömma och frakta även mindre mängder narkotika finns ju även för de som så att säga arbetar lite närmare gatan.

En gammal bekant berättar

Jag vände mig till en gammal bekant för att be om en lite mer initierad bild av hur tankarna går för den som i sin vardag ständigt måste ta höjd för att det när som helst kan knacka på dörren. Eller att man i backspeglarna plötsligt ska se två blinkande lampor i grillen på ett av polisens fordon.

Henke, jag kommer kalla honom så då han möjligen under vårt samtal kommer berätta om sådant som gäller andra än honom själv, lever idag ett ordnat liv i en medelstor svensk stad. Fjerran är den tid då han var en aktiv aktör på narkotikamarknaden.

Utbyte av ömsesidiga erfarenheter

Jag berättar för Henke om när jag och mina kollegor hittade en gömma i ett paket smörgåsmargarin som förvarades i frysen. Lock, folie och det översta lagret smör såg bra ut, men det skavde att man förvarade Bregott i frysen. Efter lite pillande förstod vi att den undre halvan av det frusna smöret var borta. Det gav utrymme för att gömma saker under.

Henke anmärker på att det är just en sådan sak man inte ska göra. Man ska inte locka till nyfikenhet genom att förvara saker på fel plats.

Vittnesmål från en ”kompis”

Av lätt insedda och något genomskinliga skäl kommer det att förekomma ”en kompis” i Henkes berättelser, även om regler om preskription troligen skulle räcka långt.

Nåja, Henkes ”kompis” har i alla fall även han använt frysen. Fem kilo köttfärs, en vakuummaskin och en väg. Med lite tålamod och ett visst pillande med påsar har man snart ett dussin halvkilosförpackningar i frysen. Förpackningar som bara till fyra femtedelar innehåller köttfärs och där den inre kärnan består av amfetamin. Enligt Henke ska man dock se till att också i övriga ha en välfylld kyl och frys så att det inte framstår som en motsägelse att det enda man har i matväg är köttfärs.

Jag berättar för Henke om en del självmål där en skruvmejsel lämnats på omotiverade platser. Till exempel fönsterkarmen i

Att packa in narkotika i mat, exempelvis i köttfärs, som sedan fryses ned är ett sätt att gömma narkotika.

ett badrum eller på golvet i ett sovrum. Detta har lett till ökad polisiär nyfikenhet och fynd bakom golvsöcklar och badrums-speglar. Henke påpekar även här att sådana misstag, liksom att gömma i flätskåpet, under spisen och i vattentanken på toaletten kan bli kostsamma. Rent generellt ska man undvika att gömma i en höjd där hundarna kommer åt. Henke menar att det både i hemmet och i ett fordon är viktigt att man återställer gömman så att de inte finns yttre tecken som lockar den nyfikne polisen. Repiga skruvar, kladdiga fingerspår och dragmärken efter skåp i golvet kommer ofrånkomligt att leda polisen rätt.

Henke säger att man måste tänka steget längre. Poliserna kollar ofta i täckkoppen för sladdar i taklampan, möjligen även under täckbrickan i taket. Men hans ”kompis” har aldrig varit med om att konstaplarna gjort sig omaket att plocka ned själva eldosan ur gipstaket. Mellan gipsskiva och innertak går det enligt Henke att gömma mycket, om man bara arbetar snyggt och rent. Utan kladd på gipset och skospor på köksbordet.

Att gömma i bilen eller under transport

Om man kör sin elektriska ytterbackspegel maximalt åt ett håll och sedan vinklar den snett nedåt så kan man lite beroende på bilmodell blottlägga ett utrymme som med lätthet rymmer ett hekto amfetamin eller kokain. Henke säger att det är just sådana ställen som man söker efter om man ska transportera en lite större mängd narkotika med bil. Ett ställe, som Henke vet att många använder sig av, är bilens växelspak. Henke berättar att det med lite tålamod och en bra kniv går att skapa en gömma genom att gröpa ur växelspaken så länge som man inte skadar gängorna.

Om man vrider ytterbackspegeln maximalt åt ett håll och sedan vinklar den snett nedåt så kan man blottlägga ett utrymme som med lätthet rymmer ett hektiskt amfetamin eller kokain.

Samma sak gäller med bilens säten. Kan man bara hitta ett ställe där man kan plocka ut stoppning och där det inte syns någon åverkan så klara man sig ofta om man har ett dokumenterat missbruk genom att markeringar från polishund kan tolkas som spill och kladd som överförts från händer och byxor.

Henke säger att dagens bilar ger stora möjligheter till att gömma mycket stora mängder i innetak och bakom plastdetaljer, eftersom mycket av inredningen går att montera lös utan större problem. Om man bara är noggrann med att inte smutsa ned eller lämna lösa plastskruvar är det egentligen bara hundarna som utgör orosmoment.

Hörlurar med mycket gummistoppning i kåporna blir en bra knarkgömma när man till exempel förflyttar sig med hjälp av en elspark eller liknande.

Vi pratar vidare om att gömma under dragkulans skyddslock eller det till synes geniala i att lägga narkotikan i botten på en mugg från McDonalds med läsk och is över och helt sonika åka runt med allting fullt synligt för alla och envar i mugghållaren. Henke menar att bilar är bra, men att sådant som fastsvetsade lådor på baksidan av en fälg, förutom obalans i däcket, medför svårigheter med att snabbt få fram och om nödvändigt göra sig av med grejerna.

Nya transportmedel

Henke menar att det i dagsläget ser annorlunda ut än på hans tid. Förr åkte alla bil, nuförtiden förflyttar sig fler och fler på elsparkcyklar. Med det kommer nya utmaningar. Det finns de som manipulerat sina egna elsparkcyklar för att gömma i batteriutrymmen och styren, men då många väljer att hyra fordon har Henke förstått att man har hittat nya vägar. Det som förut förvarades i plösen på skon eller i kalsongerna verkar idag ha flyttat upp på gatulangarnas huvuden. Enligt Henke erbjuder skumgummit och själva kåporna på många av hörlurarna, på marknaden, gott om utrymme. Ett bra gömställe för den som vill susa fram på stadens gator med såväl ”gubbar”, ”kabbar” och tabletter.

Tjuv och polis

Vårt samtal rör sig från högtalare fulla med amfetamin, via gardinstänger från Ikea fyllda med ecstasy till lampfötter fyllda med pulver. Vi har ganska trevligt, två långvägare i branschen på var sin sida skranket. Henke skrattar till när jag påpekar att det ju ändå är rätt så allvarliga saker vi pratar om.

– En sak ska du veta, säger han, jag är lite sjuk på det sättet. Men när ni kom och knackade på, då blev det ju spännande, då blev jag taggad, då skulle jag ju få facit, då skulle jag ju få se om ni eller jag var bättre på det vi gjorde.

Henke säger att det som sådana som han faller på, är att de blir lata eller ”pundiga”. En knarklangare som inte har förmågan att ta ett steg tillbaka och granska sitt jobb åker dit. En som nöjer sig med att dörrsidan på bilen sitter hjälpligt fast eller att påsen inte syns direkt när man tittar in i skafferiet, kommer att åka fast.

På samma sätt säger han att det är därför poliser misslyckas. Det är lathet eller brist på fantasi. Den polis som pliktskyldigast lyfter på kuddar i soffan eller rafsar runt lite oengagerat i kalsonglådan kommer inte att hitta något. De som inte vill besvara eventuella familjemedlemmar eller inte gör sig omakett att hämta en stol och en skruvmejsel, de kommer aldrig att ta beslag.

En extra vägg

Henkes ”kompis” byggde en extra gipsvägg utanpå den ordinarie som frigjordes genom att man skruvade ut ett eluttag. Av någon anledning vet Henke att polisen aldrig tog ett steg tillbaka och granskade rummet vid de tillfällen det var husrannsakan där. Enligt Henke var det egentligen fullt synligt att väggen liksom låg utanpå.

När vårt samtal är slut har jag en gnagande känsla av att jag någon gång för 15–20 år sedan kan ha stått i ett kök tillhörande just Henke och känt mig snuvad på det beslag jag kände mig ganska så säker på att kunna göra, eller så inbillar jag mig bara.

Emil Lundberg, Sundsvall

Dolda utrymmen i fordon

– ökad förekomst av ombyggda fordon – utmaning för tull och polis

Fordon med specialbyggda dolda utrymmen för smuggling av narkotika är ett återkommande inslag i internationell organiserad brottslighet. Metoden används för att transportera illegala droger över nationsgränser och genom inhemska distributionsled utan att väcka misstanke vid rutinkontroller. Fenomenet har dokumenterats av brottsbekämpande myndigheter världen över, däribland Europol, DEA och Tullmyndigheter världen över. Samtidigt vittnar underrättelser och förundersökningar om att fenomenet tycks bli allt vanligare även vid transporter av narkotika i landet. Även hos langare som håller på med ”vanlig” narkotikaförsäljning. I Sverige misstänks ett antal entreprenörer ha specialiserat sig på att bygga dolda utrymmen i bilar.

Skilj på gömma och dolt utrymme

I samband med narkotikasmuggling i fordon används både gömmor och dolda utrymmen, men begreppen skiljer sig åt.

En gömma är oftast ett tillfälligt, improviserat utrymme där narkotika placeras för att undgå upptäckt.

En gömma är oftast ett tillfälligt, improviserat utrymme där narkotika placeras för att undgå upptäckt. Exempelvis under säten, i bagageutrymmen eller bakom paneler som enkelt kan öppnas och stängas. Dolda utrymmen, däremot, syftar på avancerade och permanent inbyggda konstruktioner som är specifikt utformade för att smuggla narkotika. Dessa kräver oftast specialverktyg eller tekniska lösningar för att öppnas. De är integrerade i fordonets struktur på ett sådant sätt att de är svåra att upptäcka vid en vanlig inspektion.

Konstruktion och teknik

De dolda utrymmena, ibland kallade ”lönnfack”, byggs in i fordonets befintliga struktur eller integreras i ny tillverkade delar. Det kan röra sig om modifierade bränsletankar, förstärkta dörrpaneler, dubbla golv, specialbyggda stötfångare eller ombyggda instrumentpaneler. I vissa fall används hydrauliska eller elektriska öppningsmekanismer som aktiveras via dolda knappar, magnetkontakter eller särskilda sekvenser av reglage i kupén.

Teknikutvecklingen har gjort dessa konstruktioner alltmer sofistikerade. Professionella verkstäder kopplade till kriminella nätverk kan skapa utrymmen som är svåra att upptäcka även vid noggrann inspektion. Svetsfogar maskeras, originalsruvar återanvänds och lack appliceras för att undvika synliga spår av ingrepp. I vissa fall integreras elektroniska styrsystem som gör att utrymmet inte kan öppnas utan korrekt aktivering.

Användningsområden och omfattning

Smuggling via vägtransporter är vanlig i regioner med omfattande landgränser. I Europa har flera uppmärksammade fall rört transporter mellan länder i Schengenområdet, där gränskontroller är begränsade. Enligt rapporter från UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) är vägtransporter en central del av distributionskedjan för kokain, cannabis och syntetiska droger.

I Nordamerika har myndigheter beskrivit hur fordon används för att transportera narkotika från produktions- och transitländer som Mexiko till konsumentmarknader i USA. I Sydamerika förekommer liknande metoder i transporter från produktionsområden i exempelvis Colombia. Även i Norden har flera beslag visat att lönnfack används för att föra in narkotika via färjor, broförbindelser och landsvägar.

Upptäckt och kontrollmetoder

Tull- och Polismyndigheter använder en kombination av underrättelsearbete, beteendeanalys och teknisk utrustning för att upptäcka fordon med dolda utrymmen. Röntgenskanning, fiberoptiska kameror och narkotikahundar är vanliga hjälpmedel. Avvikande konstruktioner, ovanlig viktfordelning eller spår av färskt ingrepp kan väcka misstanke.

Ett sätt att upptäcka dolda utrymmen är att använda teknisk utrustning som röntgenapparater och fiberoptiska kameror.

Ett dolt utrymme innebär att fordonet modifierats eller byggts om för att skapa särskilda lönnfack.

I Sverige har Tullverket rapporterat att specialbyggda utrymmen ofta upptäcks genom underrättelsebaserade kontroller snarare än slumpmässiga inspektioner. Internationellt samarbete spelar en central roll, särskilt genom informationsutbyte mellan europeiska och nordamerikanska myndigheter. Europol samordnar återkommande insatser riktade mot organiserade nätverk som specialiserar sig på fordonsmodifiering för smuggling.

Utbildning

Utbildning för att upptäcka dolda utrymmen i fordon är en viktig del av arbetet mot narkotikasmuggling. Kurser och utbildningar finns hos Tull- och Polismyndigheten, där man får lära sig att identifiera atypiska konstruktioner, tolka tecken på manipulation och använda teknisk utrustning som röntgenapparater och fiberoptiska kameror.

Det är viktigt att tänka på att smugglare ständigt utvecklar nya metoder, vilket kräver att du håller dig uppdaterad om de senaste trenderna och teknikerna. Att vara uppmärksam på detaljer som ovanlig viktfördelning, färsk svetsfogar eller ommålade ytor kan vara avgörande för att upptäcka lönnfack. Samarbete och informationsutbyte med internationella kollegor samt regelbunden vidareutbildning bidrar till att stärka kompetensen och förmågan att identifiera dolda utrymmen i olika typer av fordon.

Inom Polismyndigheten finns numera en ny webb-baserad utbildning på läroplattformen Ping-Pong. Sök på *Underrättelse – Dolda utrymmen i fordon*.

Organiserad brottslighet och specialisering

Byggandet av dolda utrymmen är ofta en specialiserad tjänst

inom den kriminella ekonomin. Vissa nätverk erbjuder konstruktion och installation mot betalning, utan att själva hantera narkotikan. Detta skapar en uppdelning där olika aktörer ansvarar för produktion, transport, distribution och teknisk anpassning av fordon.

Utredningar har visat att verkstäder kan vara lagligt registrerade företag som parallellt utför illegala modifieringar. I andra fall sker arbetet i tillfälliga lokaler för att minska risken för upptäckt. Kostnaden för att bygga ett avancerat lönnfack kan vara betydande, men anses av kriminella aktörer vara en investering som minskar risken för beslag och därmed stora ekonomiska förluster.

Rättsliga konsekvenser

Att konstruera eller använda dolda utrymmen för narkotikasmuggling är i de flesta länder kopplat till grova narkotikabrott och kan medföra långa fängelsestraff. I vissa rättssystem betraktas förekomsten av ett specialbyggt lönnfack som en försvårande omständighet, eftersom det indikerar planering och organiserad verksamhet.

Förverkande av fordon är en vanlig påföljd. Myndigheter kan beslagta och senare förstöra eller sälja fordon som använts i brottslig verksamhet. I internationella ärenden kan även tillgångar kopplade till transportkedjan spåras och frysas genom samarbete mellan länder.

Utveckling och framtida utmaningar

Brottsbekämpande myndigheter beskriver en ständig teknisk kapplöpning mellan smugglare och kontrollorgan. När nya kontrollmetoder införs anpassas konstruktionerna. Samtidigt utvecklas analysverktyg, inklusive avancerad bildbehandling och datadriven riskprofilering.

Fordon med dolda narkotikautrymmen visar hur traditionella transportmedel kan utnyttjas inom global organiserad brottslighet. Fenomenet är inte begränsat till en viss region utan förekommer i varierande form världen över. Genom internationellt samarbete, teknisk innovation och rättsliga åtgärder försöker myndigheter begränsa användningen av dessa specialanpassade fordon och minska flödet av illegala droger på den globala marknaden.

Lennart Karlsson

Den globala AAS-marknaden en mångmiljardindustri

Den totala marknaden för anabola steroider värderades till cirka 80 miljarder dollar år 2025 och den förväntas stiga till år 2035 med mer än det dubbla. Detta hävdar två USA-baserade marknadsundersökningsföretag som förutspår en kraftigt ökad medicinsk användning av anabola steroider.

Allt större medicinskt intresse

När vi hör talas om anabola steroider i svenska medier är det i allmänhet kopplat till missbruk, beslag eller annan olaga hantering av preparaten. Den medicinska användningen av AAS i Sverige begränsas till testosteronbehandling av män som har brist på testosteron.

Utomlands är intresset för den medicinska AAS-marknaden avsevärt större och nyligen publicerade två internationella marknadsundersökningsföretag, Insightace Analytic och Persistence Market Research, rapporter om den ökande marknaden för anabola steroider/testosteron, med tonvikt på det allt större medicinska intresset världen över. AAS-marknadens värde förväntas nå 195 miljarder USD år 2035 och enligt deras analyser beror ökningen till stor del på att allt fler män får diagnosen testosteronbrist, hypogonadism. USA:s National Institute of Health (NIH) menar att cirka 20–25 procent av män över 60 år behöver behandlas för hypogonadism. Dessutom anses mer än 10 procent av befolkningen över 65 år lida av sjuklig muskelförtvinning som kräver behandling med AAS. Dessa och flera andra diagnostiska tillstånd är faktorer som driver expansionen av den globala marknaden för anabola steroider.

Den medicinska AAS-marknaden 2025 dominerades av USA, som under flera år satsat på testosteronersättning som behandlingsform för äldre personer. Framöver väntas utbyggnaden av reglerade hormonbehandlingar öka även i Asien och Stillahavsområdet samt i Latinamerika.

Injektion, tabletter, plåster och gel

Injicerbara testosteronbaserade steroider

Tre olika injektionspreparat som i första hand används för att behandla män med låga testosteronnivåer.

der förväntas även i fortsättningen dominera den medicinska marknaden. I USA och Europa är långtidsverkande injektioner förstahandsvalet vid behandling av hypogonadism. Även gel och plåster används i samma syfte.

Vid behandling av muskelförtvinning sjukdomar används i vissa länder den anabola steroiden oxandrolon i tablettform, som ses som en mildare steroid med lägre levertoxisk verkan.

Den illegala marknaden växer parallellt

Parallellt med den medicinska användningen av anabola steroider fortsätter den icke-medicinska efterfrågan att bidra till den totala marknadsvolymen, enligt analyserna. Man nämner att enligt Världsanitidopingbyrån (WADA), står anabola steroider för över 45 procent av de upptäckta dopingöverträdelserna globalt. Detta understryker den utbredda användningen, eller snarare missbruket, av anabola steroider inom bodybuilding och bland andra som ägnar sig åt kroppsbyggnad på motionsnivå. Icke-medicinsk överanvändningen av anabola steroider förväntas öka med hela 11 procent årligen fram till 2033. Att så många fler använder preparaten skapar problem i samhället på grund av de allvarliga hälsorisker, såsom leverskador, hjärt-kärlproblem och personlighetsförändringar som kan uppstå vid denna självmedicinering.

Anabola steroider klassas som kontrollerade substanser i bland annat USA, Kanada och EU. Trots detta är tillgången på

AAS-preparat god via online-kanaler och andra nätverk på den svarta marknaden för att möta den stora efterfrågan.

Lagreglering befaras dock ha en viss hämmande effekt på den legala medicinska marknaden. Läkemedelsföretagen anpassar sig för att möta kraven genom att bl.a. höja säkerheten vid förvaring och leveranser av preparaten, allt för att öka marknadstillväxten i takt med förändrade vårdbehov.

Reflektioner

Läkemedelsbranschens stenhårda satsning på att allt fler män ska behandlas med anabola steroider ger signaler som tveklöst kommer att gynna den illegala AAS-marknaden världen över. Fler användare innebär att den industriella tillverkningen av preparaten kommer att öka igen med risk för avledning till fel marknader. Detta har hänt förut och kan mycket väl hända igen.

Att anabola steroider/testosteron kan ses som må bra-mediciner råder inga delade meningar om – åtminstone i början av behandlingen. Men stora risker för allvarliga biverkningar, beroende och efterhand ökade doser är också faktorer som är kända sedan mitten av 1900-talet. Men ändå väljer alltså läkare och läkemedelsföretag att gå emot vetenskap och beprövad erfarenhet.

Historien upprepar sig alltså, som så många gånger förut.

Gunnar Hermansson

Största EU-operationerna någonsin mot syntetiska droger

Europa har identifierats som ett globalt centrum för tillverkning av syntetiska droger och detta faktum har fått Europol att agera. I början av 2026 samordnade och koordinerade Europol flera brottsbekämpande myndigheters arbete vid genomförande av två framgångsrika operationer mot kriminella nätverk som var involverade i storskalig tillverkning och handel med syntetiska droger.

I EU:s hotbildsanalys av den grova organiserade brottsligheten framgår att produktion och handel med syntetiska droger är ett snabbt eskalerande hot. Europa har blivit ett centrum i den globala marknaden för syntetiska droger. Produktion av drogerna sträcker sig från industriella anläggningar till ett växande antal små mobila laboratorier. Kriminella nätverk utnyttjar etablerade seriösa leverantörer för att få tag på kemikalier och utrustning.

Europol upprättade i slutet av 2024 en arbetsgrupp för att kartlägga den illegala produktionen och handeln med syntetiska droger i hela EU. Det var i huvudsak underrättelseinformation från den polska polisen som låg till grund för beslutet.

Operation Fabryka

I februari 2025 inleddes en storskalig brottsbekämpande insats som pågick under nästan ett år. Under insatsen gjordes tillslag mot flera anläggningar över hela Europa där droger tillverkades och lagrades. Operationen kulminerade den 16 januari 2026 då samordnade insatser genomfördes i Polen, Belgien, Tyskland och Nederländerna. Målet var att slå ut ett nätverk som importerade en stor mängd prekursorer, vilka skulle användas vid tillverkning av syntetiska droger. Kemikalierna kom från Kina och Indien och transporterades till Polen för ompacketering och vidare distribution till illegala laboratorier i EU.

Det kriminella nätverk som utredningen primärt riktade in sig på bestod huvudsakligen av polska medborgare samt ett fåtal belgare och holländare. De exceptionellt stora volymerna kemikalier som nätverket importerade genom lagliga företag, väckte starka misstankar. Under utredningens gång bedömde man att nätverket kan ha importerat 1 000 ton prekursorer – tillräckligt för att producera över 300 ton färdiga droger såsom MDMA, amfetamin och katinon.

Operation Fabryka resulterade i att 24 industriella laboratorier slogs ut, hela nätverket bakom tillverkning och handeln med syntetiska droger oskadliggjordes, 4,5 ton droger och 1 000 ton prekursorer togs i beslag tillsammans med 500 000 euro i kontanter.

Under operation Fabryka omhändertogs en stor mängd kemikalier och även droger i flytande form, t.ex. amfetaminolja.

Bild från ett av de 36 illegala droglaboratorierna som plockades ner under Operation Pelikan.

Dessutom omhändertogs 120 000 liter giftigt kemiskt avfall som är restprodukter från de illegala laboratorierna. Det giftiga avfallet kan vara 5 till 30 gånger större i mängd än volymen på de droger som framställs. Ofta dumpas avfallet i marken eller i vattendrag med förödande konsekvenser för människor, djur och växter. Grundvattnet kan bli förorenat i många år eller till och med årtionden.

Operation Pelikan

Under några dagar i mitten av februari 2026 genomförde brottsbekämpande myndigheter i Ukraina, Polen och Moldavien en gemensam operation mot ett kriminellt nätverk som ägnade sig åt tillverkning och handel med syntetiska droger, främst syntetiska katinoner, såsom alfa-PVP. Mer än 500 platser kontrollerades och drygt 100 personer greps under operation Pelikan, som den kallades. 36 olagliga tillverkningsplatser och 74 lagringsplatser omhändertogs. Stora mängder prekursorer beslagtogs liksom färdiga droger, där alfa-PVP (230 kilo) och amfetamin (156 kilo) stod för de största mängderna.

Det kriminella nätverket, som opererade i flera länder, bl.a. Vitryssland, Moldavien och Ukraina, använde flera anmärkningsvärda metoder för att underlätta sina brottsliga aktiviteter. Man missbrukade lagliga företag som drevs av polska och litauiska individer med tidigare inblandning i olaglig drogproduktion, vilket underlättade verksamheten. Nätverket leddes av en ukrainare som organiserade import av kemikalier och uppbyggnad av illegala laboratorier. Han hade till sin hjälp omfattande kontakter med polska nätverk. Genom att verka i flera medlemsstater och utnyttja juridiska kryphål spred nätverket risken för att exponeras och gjorde det svårare för brottsbekämpande myndigheter att störa och ingripa i deras verksamhet.

Även denna operation understöddes av Europol som fortsätter sitt samordnande arbete för att stärka kampen mot produktion och handel med syntetiska droger i Europa.

Gunnar Hermansson

Avloppsmätningar minskar glappen i narkotikastatistiken

Många aktörer – olika perspektiv på samma problem

Narkotikafrågan sammanför olika samhällsansvar, vilket gjort att problemet också tagit sig olika uttryck. Att narkotika är ett problem i samhället är nog de flesta överens om, liksom att ansvaret för att lösa problemet vilar på många axlar. Exempelvis har Folkhälsomyndigheten ansvar för folkhälsan, polisen ordning och säkerhet och kommunerna ansvar för att deras invånare får det stöd och den hjälp de behöver genom socialtjänstlagen.

Att flera aktörer har ett gemensamt ansvar är bra, eftersom det innebär att fler resurser finns att tillgå. Men då ansvaren skiljer sig åt mellan olika samhällsaktörer har narkotikaproblemet också kommit att färgas av olika perspektiv och mäts därför på olika sätt.

Ett vanligt mått som polisen tillämpar för att skatta narkotikaproblemet är olika typer av prestationer, det vill säga aktiviteter som genomförs i verksamheten. Som exempel kan man nämna trafikkontroller för att upptäcka drogpåverkan, upplagade brott, antal gjorda beslag, beslagsvikter och, under senare tid, även antal utdömda fängelseår.

Andra mått är drogvvanor bland skolelever, som Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) mäter genom elevundersökningar, samt vårdbehov som en konsekvens

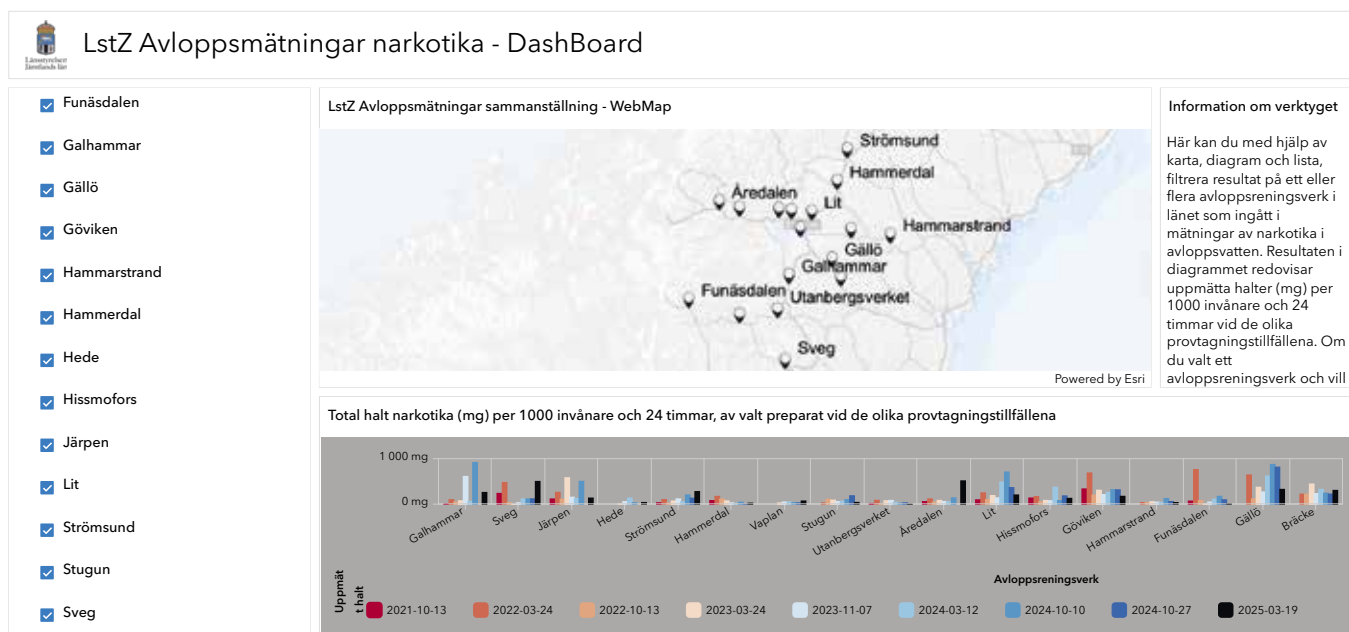
av narkotikamissbruk, vilket Folkhälsomyndigheten följer upp.

Gemensamt för denna typ av mätningar är att de i första hand syftar till att göra specifika skattningar för att beskriva narkotikaproblemet och behovet av åtgärder ur olika verksamhetsperspektiv. När dessa skattningar sedan slås samman för att beskriva hela narkotikaproblemet uppstår därför naturliga glapp mellan olika ansvarsområden. Dessa glapp rymmer i sin tur olika typer av mörkertal. Exempelvis den totala konsumtionen av narkotika, totala antalet användare och antalet preparat som missbrukas.

En del av problembilden handlar därför också om att förstå omfattningen av problemet. Förstår vi problemet bättre kan vi också bättre planera för att sätta in rätt resurser, vid rätt tid och med rätt utformning.

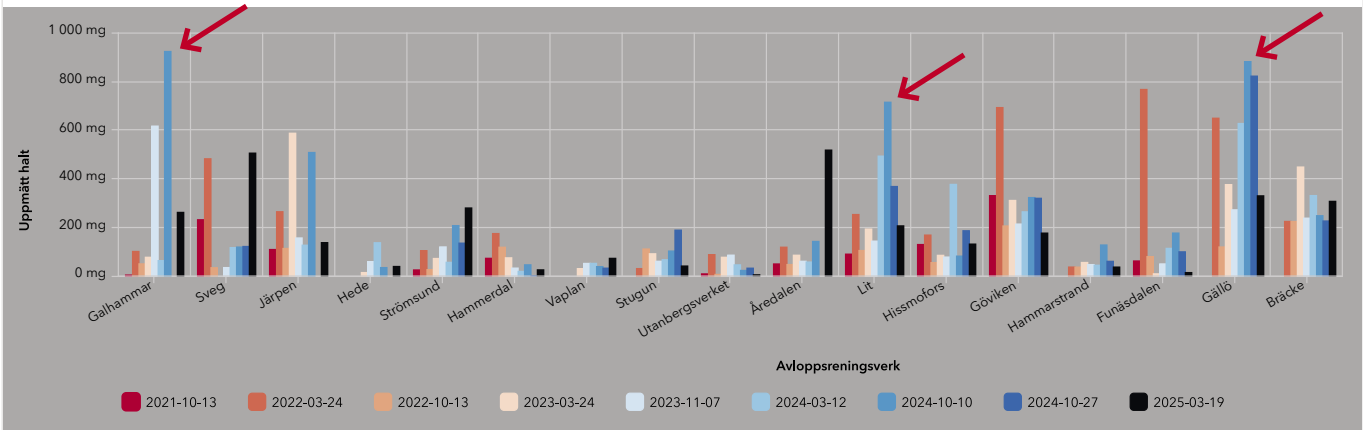
Avloppsmätningar – metodens bakgrund

Avloppsmätningar är inget nytt och ingen ”silver bullet”, men de är ett sätt att minska de glapp och mörkertal som påverkar vår skattning av narkotikaproblemet. Konceptet introducerades i USA 2001 med fokus på miljö och mätningar av miljögifter i avloppsvatten. Under de kommande åren genomfördes den första narkotikastudien i Italien som baserades på avloppsmätningar.

Skärmbild från dashboarden, där mätningar som Länsstyrelsen genomför i Jämtland redovisas för samtliga reningsverk. Total omfattas 16 reningsverk av Länsstyrelsens mätningar i Jämtland.

Total halt narkotika (mg) per 1000 invånare och 24 timmar, av valt preparat vid de olika provtagningstillfällena

Här redovisas resultaten från mätningarna för varje reningsverk under perioden 2021–2025. Staplarna i diagrammet visar halt narkotika (mg) per 1 000 invånare och 24 timmar för amfetamin. Notera konsumtionsmönstret över toppnoteringar för reningsverken i Galhammar, Lit och Gällö.

År 2010 bildades nätverket SCORE (Sewage analysis CORE group Europe), som standardiserade avloppsmätningar för narkotika i Europa. År 2011 genomfördes den första storskaliga, samordnade studien i 19 europeiska stater. Därefter har avloppsmätningar kommit att användas för fler ändamål, inte minst för att kartlägga virus-spridning under covidpandemin. Idag ingår 34 organisationer i det europeiska nätverket, varav Gävle kommun är en av dessa.

Avloppsmätningar är ett kostnadseffektivt sätt att följa upp och skatta narkotikaproblemet i städer, stadsdelar eller bostadsområden. De kan ge en lägesbild av hur konsumtionen såg ut inom en viss geografi vid ett specifikt tillfälle. Genom att komplettera lägesbilden med uppgifter om vilka kriminella grupperingar som frekventerar samma geografi samt förekomsten av öppna drogscener kan den lokala narkotikamarknaden också skattas utifrån volymer, preparattyper och konsumtionsmönster.

Ett avloppstest kostar cirka 4 000 kronor. Inom ramen för SCORE mäts de tio vanligaste narkotikasubstanserna, som fastställs av en expertpanel. Vidare analyseras 16 olika typer av dopningspreparat. Vid behov kan även andra substanser testas i avloppsvatten, exempelvis prekursorer som används för att framställa narkotika. Vid tillverkning av narkotika råder inte ett "ett-till-ett"-förhållande. Restavfallet är oftast betydligt större

än den framställda narkotikan. Exempelvis genererar framställningen av 1 kilo amfetamin omkring 14 kilo kemikalieavfall.

Gävles mätningar 2013–2024

Gävle startade systematiska avloppsmätningar 2013 inom ramen för SCORE-nätverket. Totalt genomfördes 95 mätningar under perioden 2013–2024. Mätningarna inriktades mot både helger och vardagar, med ett upptagningsområde som täckte 86 procent av invånarna.

” Exempelvis genererar framställningen av ett kilo amfetamin omkring 14 kilo kemikalieavfall.

Resultaten jämfördes också med andra undersökningar, såsom elevundersökningar, brottsstatistik, folkhälsoenkäter och läkemedelsstatistik i kommunen. På så vis kunde glappen i lägesbilden reduceras. De sammanställda resultaten från perioden 2013–2024 har publicerats i en rapport som finns att ladda ner på nätet (*se nästa sida*).

De övergripande resultaten visar bland annat att narkotikabruket ökade för samtliga preparat under den aktuella mätperioden, men att det stabiliserats under senare tid.

Cannabisbruket på den lokala marknaden uppskattades till 50 normaldoser per 1 000 invånare, motsvarande 633 gram per dygn till ett uppskattat gatuvärde av 72 000 kronor. Dygnskonsumtionen under veckodagar uppskattades till 54 normaldoser per 100 invånare. Sammantaget uppgick veckokonsumtionen till 38 542 normaldoser, det vill säga 4,8 kilo per vecka, till ett uppskattat gatuvärde av 549 000 kronor. Den årliga konsumtionen av cannabis kan därmed uppskattas till cirka 250 kilo, till ett värde av 28,5 miljoner kronor på gatan.

Avloppsmätningarna visade vidare att kokainbruket på den lokala marknaden i Gävle under helger uppgick till 3,7 normaldoser per dygn och 1 000 invånare, det vill säga 37 gram per helg, till ett gatuvärde av 37 000 kronor. Veckokonsumtionen uppskattades till 1 628 normaldoser, motsvarande 163 gram per vecka, till ett gatuvärde av 163 000 kronor. Den årliga kon-

sumtionen av kokain uppskattades till 8,8 kilo i Gävle, till ett gatuvärde av 8,8 miljoner kronor.

Utifrån samma beräkningsprinciper uppskattades den årliga illegala amfetaminmarknaden till 46 kilo, med ett gatuvärde av 9,2 miljoner kronor, exklusive föreskrivna läkemedel som innehåller amfetamin. Sammantaget indikerade mätningarna att den lokala narkotikamarknaden för cannabis, kokain och amfetamin omsatte totalt 46,5 miljoner kronor per år.

Nationellt system på gång

Resultaten från avloppsmätningarna talar för sig själva. Gävle, till skillnad från många andra kommuner i Sverige, kan fatta beslut om åtgärder baserat på förhållandevis robusta fakta. Det som skapar robusthet är dels att mätningarna genomförts enligt en standardiserad metod, vilket möjliggör jämförelser med andra avloppsmätningar, dels att de skett systematiskt över tid.

Resultatet från endast en mätning kan innehålla felkällor, exempelvis om polisen gjort ett mindre lyckat tillslag som ledde till att narkotika spolades ner i toaletten. Genom att mätningarna genomförts systematiskt över tid kan sådana avvikelser hanteras bättre genom att medelvärden beräknas.

Ju större geografi som omfattas av avloppsmätningar, desto fler jämförelser kan göras för att identifiera trender och avvikelser. Under 2025 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag att föreslå ett nationellt system för analys av narkotikasubstanser i avloppsvatten, mer specifikt hur mätningarna kan utformas, genomföras och utvärderas, exempelvis för brottsförebyggande och folkhälsofrämjande åtgärder av kommuner och berörda myndigheter samt att redovisa de uppskattade effekterna av ett sådant system.

Det föreslagna systemet baseras på en tvådelad provtagningsstrategi för veckoserier och trendmätningar. Den förstnämnda innefattar två veckoserier, med sju dygnsmätningar per serie och minst två mätplatser (avloppsreningsverk) i varje län. På så vis möjliggörs både nationell och lokal analys av narkotikakonsumtion och trender samt uppskattning av narkotikamarknaden. Trendmätningar avser mer frekventa mätningar i storstäder för att identifiera och följa kortsiktiga förändringar i konsumtionsmönster.

Pilottest i Jämtland

Under Folkhälsomyndighetens arbete genomfördes ett pilottest i Jämtland. Länsstyrelsen i Jämtland har genomfört systematiska mätningar av avloppsvatten i flera reningsverk sedan 2021 och publicerar resultaten i en digital dashboard. På så vis kan både allmänheten och samverkansaktörer fortlöpande hålla sig uppdaterade i den lokala narkotikafrågan och fatta beslut om behov av åtgärder.

När, och om, ett nationellt system för enhetliga avloppsmätningar implementeras kommer ny kunskap att kunna läggas till den lokala lägesbilden. Nya insikter om konsumtionsmönster, trender samt skattningar av volymer och omsättning i kronor och ören kan reducera både glapp och mörkertal. Genom att dela data från avloppsmätningar möjliggörs också nya studier och kunskapskliv i frågan.

Förslaget omfattar mätningar i två reningsverk per län, men inget hindrar en kommun från att genomföra mer avgränsade mätningar. Med en kostnad på cirka 4 000 kronor per mätning finns det goda möjligheter för kommuner att ta egna initiativ inom ramen för sitt brottsförebyggande arbete.

Kim Nilvall

Givet avstånden mellan reningsverken kan man ställa sig frågan vad som kan ha hänt på den lokala amfetaminmarknaden som kan förklara det avvikande konsumtionsmönstret?

Hur mycket narkotika finns det i Gävles avloppsvatten?
J. Gustavsson, S. Persson 2025
En rapport från Valfärd Gävle

Ladda ner rapporten via nedan länk:
<https://bit.ly/4s1ZC4X>

Ett decennium av maffiakrig i ”de svarta bergen”

Sedan drygt ett decennium pågår ett blodigt maffiakrig i Montenegro, ett land vars namn ofta översätts till de svarta bergen. Kriget är relativt okänt för de flesta. I centrum för konflikterna finns två rivaliserande klaner: Škaljari-klanen och Kavač-klanen.

Mord och attentat

Maffiakriget har hittills krävt ett 80-tal döda och lett till mord och attentat i flera europeiska länder, Turkiet och Ukraina. Våldet har kännetecknats av en professionalism som skiljer sig från många av de konflikter vi har haft i Sverige. Med hjälp av krypskyttar, bilbomber, avancerad övervakning och internationella lönnmördare har kriget präglats av en brutal råhet.

Montenegro, med cirka 650 000 invånare, var tidigare en del av Jugoslavien och blev självständigt 2006. Landet är en turistdestination och en seriös EU-kandidat. Landet har en dramatisk kustlinje mot Adriatiska havet och ett bergigt inland rikt på nationalparker. Bland världsarven finns den historiska staden Kotor, belägen i Kotorbukten. Staden är upptagen på UNESCO:s världsarvslista. Kotor är konfliktens geografiska centrum.

Från kokainsmuggling till intern splittring

Under början av 2000-talet växte en omfattande kokainsmuggling från Sydamerika till Europa fram. Smugglingen leddes av den montenegrinske narkotikabossen Darko Šarić. Hans nätverk använde Balkans hamnar som logistisk införselpunkter för vidare distribution till Västeuropa.

Organisationens styrka byggde på samarbete mellan flera regionala grupper, däribland kriminella nätverk från Kotor. Smugglingen var länge mycket lönsam. Omkring 2009–2010 började myndigheter i Europa och USA slå till mot transporterna. Ett uppmärksammat beslag av DEA utanför Uruguay omfattade flera ton kokain och blev startpunkten för nätverkets och Šarić fall.

Šarić greps 2014 efter flera års flykt, vilket skapade ett maktvakuum. I detta vakuum började tidigare samarbetspartners konkurrera om kontrollen över rutterna.

Hösten 2014 inträffade den händelse som allmänt betraktas som startskottet för kriget. Ett parti på cirka 200 kilo kokain försvann i Valencia. Misstankar riktades internt och lojaliteter prövades. Nätverket från Kotor splittrades i två rivaliserande klaner: Škaljari-klanen och Kavač-klanen.

Namnen kommer från två närliggande stadsdelar i Kotor. Tillhörighet avgjordes ofta av blodsband och vänskap. Ledargestalter blev Jovan Vukotić för Škaljari-sidan och Radoje Zvicer för Kavač-klanen.

En våldsspiral över hela Europa

I februari 2015 mördades en central figur kopplad till kokainförsvinnandet i Belgrad. Därifrån accelererade konflikten snabbt till en serie hämndaktioner utspridda över hela Europa,

Namnen på de rivaliserande klanerna kommer från två närliggande stadsdelar i Kotor.

med sprängningar och lönnmord på semesterdestinationer.

Ett dramatiskt attentat riktades mot Radoje Zvicer i Kiev 2020, där han överlevde trots flera skottskador. Enligt dokument och videomaterial från platsen är det fru Zvicer som skjuter tillbaka mot attentatsmännen som blir den avgörande räddningen.

År 2022 sköts Jovan Vukotić ihjäl i Istanbul i vad som bedömdes vara hämnden från Kavač-klanen.

Krypterade chattar avslöjade nätverken

Mycket av kunskapen om konflikten kommer från beslagtagna data från den krypterade kommunikationstjänsten Sky ECC, som användes flitigt av organiserad brottslighet. När tjänsten knäcktes fick utredare unik insyn i planerade mord, transporter och penningflöden.

Utredningar visade också kontakter mellan klanerna och personer inom politik, säkerhetsapparat och hulgannätverk. Detta har försvårat utredningarna och möjligheten att stoppa kriget genom lagföring.

Trots många gripanden och dödsfall har konflikten inte upphört. Strukturen bygger i hög grad på släktband och lojaliteter, vilket gör att våldet ofta återföds när en medlem dödas och anhöriga tar över rollen.

Samtidigt fortsätter kokainrutterna från Sydamerika att generera stora inkomster, om än med ökad konkurrens från andra kriminella organisationer. Så länge de ekonomiska incitamenten finns kvar, och rättssystemen har svårt att lagföra ledarskikten, bedömer flera analytiker att konflikten riskerar att fortsätta.

I dagsläget är Radoje Zvicer efterlyst av polisen i Österrike och upptagen på Europols Most Wanted.

//Tullkriminalen Väst

Källhänvisning:

Granskningar från OCCRP (Organized Crime and Corruption Reporting Project) om Škaljari- och Kavač-klanerna.

Ny syntetdrog sprider sig i Finland

”Peukku” tar över i stället för amfetamin på gatan

Finland står inför en växande utmaning med ny narkotika. Den syntetiska drogen alfa-PVP, i Finland även kallad ”peukku”, har på kort tid förändrat narkotikaläget i södra Finland och orsakar både stora samhälleliga och hälsorelaterade problem. Användningen har ökat explosionsartat. Myndigheter och polis varnar och allt fler incidenter med drogen uppmärksammas i media och rättsväsende.

En ”tumme”

Alfa-PVP är en syntetisk drog som i finsk gatuhandel ofta benämns ”peukku”, ett slangord som betyder ”tumme” på finska. Drogen tillhör katinongruppen och fungerar som en stark centralstimulerande substans, ungefär i samma kategori som amfetamin.

” Poliser vittnar om att utbredningen av alfa-PVP skapar krav på helt nya taktiska bedömningar när man ska ingripa mot narkotikapåverkade personer.

Under de senaste åren har flera indikatorer visat att användningen av alfa-PVP ökar markant i Finland. Särskilt i landets södra och västra delar. Analys av avloppsvatten från Institutet för hälsa och välfärd (THL) visar tydligt att mängden alfa-PVP-rester ökat kraftigt i Helsingforsområdet. Men även i flera andra städer jämfört med tidigare år. Samtidigt uppvisar beslagen av traditionella droger som amfetamin och kokain fortsatt höga nivåer. Enligt uppgift tycks dock

Den nya drogen påverkar både polisens arbete och människors trygghet.

Flakka säljs ibland i kapslar som sväljes hela.

”peukku” i många områden tränga undan amfetaminet som gatudrog.

Effekten av ”peukku” beskrivs av experter som snabb, intensiv och potent. Effekterna kommer ofta snabbt efter intag, särskilt vid rökning. Det kan driva användare att upprepa doseringen ofta för att återuppleva eufori. På det sättet kan användandet liknas vid användandet av crack eller crystal meth.

Allvarliga hälsoeffekter och risker

”Peukku” är starkt beroendeframkallande och farlig för kroppen och psyket. Beroendeläkare och drogexperter varnar för att användningen kan leda till en rad allvarliga biverkningar. Dessa inkluderar kraftig oro och paranoia, hallucinationer, ökad hjärtfrekvens, högt blodtryck, rastlöshet, ångest, psykotiska tillstånd och sömnlöshet.

Långvarigt bruk kopplas också till risker för bestående psykiska problem, nedsatt minne och koncentrationssvårigheter. Risken för överdosering är stor – särskilt i fall där ”peukku” kombineras med andra substanser, vilket är vanligt förekommande bland missbrukare.

Drogen skapar kaos på gatorna

Polisen upplever konsekvenserna av den ökade användningen direkt i sitt arbete. Rapporter finns om omfattande störningar av impuls kontroll hos användare. Detta resulterar i våldsamt utåtagerande ordningsstörningar och motstånd i samband med gripanden. Flertalet våldsamma biljakter har skett där förarna varit påverkade av drogen. Poliser vittnar om att utbredningen av alfa-PVP skapar krav på helt nya taktiska bedömningar när man ska ingripa mot narkotikapåverkade personer.

Ökat antal beslag och även tillverkning

Finsk polis ser ett ökat antal ärenden som leder till beslag av stora mängder ”peukku” Framför allt i södra Finland. Men det är inte bara rena beslag av innehav som ökar. En ökning förefaller även ha skett när det gäller inhemsk produktion. Narko-

tikapolisen har bland annat avslöjat nätverk för tillverkning och distribution av alfa-PVP i vanliga bostäder, där kemikalier och laboratorietrustning har hittats i samband med husrannsakingar.

Myndigheter reagerar – krismöten och åtgärdsplaner

Regeringen och myndigheterna tar situationen på största allvar. Inrikesminister Mari Rantanen har kallat till krismöten för att försöka samordna insatser mot spridningen av alfa-PVP och andra syntetiska droger. Målet är att utreda hur polis, socialtjänst och sjukvård kan arbeta mer effektivt för att bekämpa problemet.

Rantanen har beskrivit drogens effekter som "otäcka" och betonat att den inte bara är farlig för användarna själva, utan kan också bidra till ökad aggressivitet och samhällsliga problem. I vissa fall har vårdpersonal tvingats vidta extrema åtgärder, såsom att binda fast patienter som uppvisar våldsamt beteende efter intag.

Förebyggande arbete i krogvärlden, information till allmänheten och ökade polisresurser är några av de strategier som diskuteras på regeringsnivå.

Samhällseffekter och växande oro

Den ökade användningen av "peukku" syns också i vardagen hos invånare i berörda områden. Polisen rapporterar fler larm om störningar och ordningsproblem i kollektivtrafiksystemet och på allmänna platser. En trygghetsundersökning i Helsingfors visar att även om en majoritet fortfarande känner sig trygga, upplever många en försämring av tryggheten på grund av narkotikarelaterade problem i vissa stadsdelar.

” Men när det, som i det här fallet, sker stora skiften från etablerade preparat till en NPS blir utmaningarna större.

Missbruksvård och stödverksamheter understryker behovet av fler och snabbare vårdinsatser för de som vill bryta sitt missbruk. De vittnar om att situationen på gatan ofta präglas av kaos och social utsatthet.

Utmaningar när en "ny drog" får fäste

"Peukku" har på kort tid blivit en ny utmaning i Finlands drogproblematik. Den syntetiska drogen påverkar liv, samhällen och rättssystemet på flera nivåer. Allt från polisens arbete och vårdens utmaningar till allmänhetens känsla av trygghet. Samhällets reaktioner indikerar att både förebyggande och vårdnära insatser behövs för att hantera denna komplexa och snabbt föränderliga situation. Tidigare har narkotikamarknaden varit relativt stabil. Grunden ligger i de etablerade preparaten och nya psykoaktiva substanser blommar upp kortvarigt. Men när det, som i det här fallet, sker stora skiften från etablerade preparat till en NPS blir utmaningarna större. Det är avgörande med att snabbt få kunskap om förändringar i drogmönster för att samhället ska ha en chans att möta upp med adekvata åtgärder.

Lennart Karlsson

Finsk polis ser ett ökat antal ärenden som leder till beslag av stora mängder "peukku".

Fakta alfa-PVP

Alfa-PVP, även känd som α -pyrrolidinopentiofenon eller ibland under gatunamnet "flakka" eller "grus," är en syntetisk drog som tillhör kationfamiljen. Den har under det senaste decenniet fått stor uppmärksamhet globalt, inte minst på grund av dess kraftiga effekter, beroendepotential och de dramatiska incidenter den varit inblandad i. Alfa-PVP är klassad som en narkotika och är förbjuden i många länder, däribland Sverige.

Kemisk struktur och släktskap

Alfa-PVP är nära besläktad med andra syntetiska kationer, såsom MDPV (metylendioxypyrovaleron) och mefedron. Kationer är kemiska ämnen som liknar amfetamin och finns naturligt i katväxten. De flesta varianter som säljs på den illegala marknaden är helt syntetiska. Strukturen hos alfa-PVP kännetecknas av en pyrrolidinring, vilket påverkar hur substansen binder till hjärnans signalsubstanser och därmed dess psykoaktiva effekter.

Verkningsmekanism

Alfa-PVP fungerar huvudsakligen genom att blockera återupptaget av signalsubstanserna noradrenalin och dopamin i hjärnan. Det leder till en kraftig ökning av dessa ämnen i centrala nervsystemet, vilket kan ge en uttalad stimulerande effekt. Substansen påminner i verkan om andra centrala stimulantia som amfetamin och kokain. Många användare rapporterar dock att intensiteten är ännu större och biverkningarna mer oförutsägbara.

Användning och konsumtionsätt

Alfa-PVP förekommer oftast i pulver- eller kristallform och kan intas på flera olika sätt:

- Snortning (dras genom näsan)
- Rökning (till exempel i en pipa eller via e-cigarett)
- Oralt intag (sväljas i kapsel eller upplöst i vätska)
- Intravenöst (injektion, även om detta är mindre vanligt och mycket riskabelt)

INGET NAPP PÅ FISKETUREN

Tre män döms för narkotikabrott

Polisen stoppade en bil på E4:an vid Bureå och hittade cirka 900 gram amfetamin i fordonet. Tre män har nu dömts för inblandning. En av dem, hemmahörande i södra Norrland, får tre år och tre månaders fängelse för grovt narkotikabrott efter att ha erkänt innehav och transport. Dock nekade han till planer på försäljning, men rätten ansåg bevisen tillräckliga även för det.

Den andre mannen, även han från södra Norrland, hävdade att han inte kände till narkotikan i bilen, men Skellefteå tingsrätt fann hans förklaring osannolik. Han döms därför för medhjälp till grovt narkotikabrott och får påföljden skyddstillsyn samt samhällstjänst.

Den tredje inblandade, bosatt i Västerbottens inland, får fem månaders fängelse. Åklagaren ansåg att han skulle träffa de andra för att köpa narkotika och att de 7 000 kronor han hade på sig skulle användas till det. Mannen själv uppgav att han

I bilen anträffades amfetamin och pengar.

Foto: Polisens förundersökning

bara var där för att fiska och att pengarna var till en skuld. Men tingsrätten trodde inte på hans berättelse utan dömde honom för att ha planerat att köpa 100 gram amfetamin.

Källa: Polisens/SVT

STOPPADES MED CANNABIS

Polisen fann 3D-vapen

En rutinkontroll av en bil i västra Blekinge ledde till att polisen hittade flera påsar med cannabis hos en 31-årig man. Vid den efterföljande husrannsakan i mannens bostad fann polisen dessutom glasburkar med cannabis, utrustning för odling, bangers, krut, tomhylsor, ytterligare narkotika samt fem egentillverkade vapen. Flera av vapnen var tillverkade med hjälp av en 3D-skrivare som hittades i hemmet. Två av vapnen var fullt fungerande, medan övriga var obrukbara.

På ett av de halvautomatiska vapnen hade texten "Arab kiler" skrivits, något mannen hävdade att han inte tänkt använda. Han är sedan tidigare känd av polisen och förnekade såväl vapenbrott som att han visste om cannabisen var riktig. Han nekade även till rattfylleri.

Blekinge tingsrätt fann dock bevisningen tillräcklig och dömde mannen till fyra år och två månaders fängelse för

På vapnets kolv fanns texten "Arab Killer".

Foto: Polisens förundersökning

bland annat grovt vapenbrott, narkotikabrott samt rattfylleri.

Källa: Polisens/SVT

"KNARKFABRIK" SPRÄNGD I KARLSHAMN

Sex män häktade för synnerligen grovt narkotikabrott

En amfetaminfabrik har avslöjats i ett hus i Karlshamn. Vid en polisinsats mot den misstänkta amfetaminfabriken norr om Karlshamn beslagtogs drygt 80 stora mängder misstänkt narkotika. Flera personer greps i samband med tillslaget. Enligt åklagaren är mängden narkotika ännu inte fastställd, men den preliminära bedömningen ligger på omkring 80 kilo misstänkt amfetamin. Sex män i åldrarna 20 till 50 år häktades på sannolika skäl misstänkta för synnerligen grovt narkotikabrott. Samtliga nekar till brott.

Källa: Polisens/SVT

Polisen fann tillverkning av amfetamin i huset.

INGEN SOLSKENSHISTORIA

Smugglade narkotika bland solpaneler

I två separata smugglingsfall har stora mängder cannabis gömts i sändningar med solpaneler som levererats från USA till Sverige. En 55-årig företagare i Södertälje åtalas för att ha smugglat in hundratals kilo cannabisharts genom att gömma narkotikan mellan solpaneler. Samtidigt väcktes åtal mot tre personer vid Gävle tingsrätt för en liknande smuggling, där 225 kilo cannabis upptäcktes mellan solpaneler till en elfirma i Gävle.

Båda smugglingarna involverade förfalskade tulldokument och falska kontaktuppgifter för att dölja de verkliga mottagarna. Smugglarna kapade företagsidentiteter och använde bluffmejl och telefonnummer. En vaksam speditör blev misstänksam när leveransadressen plötsligt skulle ändras, vilket ledde till att Tullverket kunde ingripa. Vid kontrollen hittades tiotals kilo cannabis gömt i solpanelerna, och tre personer åtalas nu för grov narkotikasmuggling. Kvinnan som är åtalad säger att hon tvingats utföra delar av uppdraget under hot.

Parallellt utreddes ytterligare en lastpall med solpaneler från USA, denna gång till en kakelfirma i Södertälje. Här hittades 90 kilo cannabis, och den 55-årige företagaren greps efter

Tullen fann cannabis dolt i last med solpaneler.

Bild: Tullverket

husrannsakan. Utredningen visar att han även tidigare tagit emot solpaneler från samma bluffbolag. Tullverket ser tydliga likheter mellan fallen, men har inte kunnat se någon koppling mellan de inblandade personerna. Båda ärenden visar på avancerade metoder för att maskera narkotikasmuggling, där företagskapning och falska dokument är centrala inslag.

Källa: Tullverket

SKULLE DAMMSUGA HITTADE NARKOTIKA

Sundsvallspojke döms till ungdomsvård

En mamma i Sundsvall skulle städa sonens rum och dammsuga under sängen. När hon stötte i något hårt hittade hon en väska innehållande sju kilo hasch och två hekto kokain. Efter kontakt med polisen anträffades ytterligare ett kilo hasch i pojakens kudde. I samma ärende döms också två andra tonåringar från länet till ungdomsvård för

grovt narkotikabrott respektive medhjälp, medan en tredje frias helt. Två män från Mellansverige i 50- respektive 25-årsåldern, som åtalats som dem som ska ha transporterat narkotikapartierna, får båda fängelse i tre år och nio månader.

Källa: Polisen/SVT

Mamman hittade narkotikan när hon skulle dammsuga under sängen.

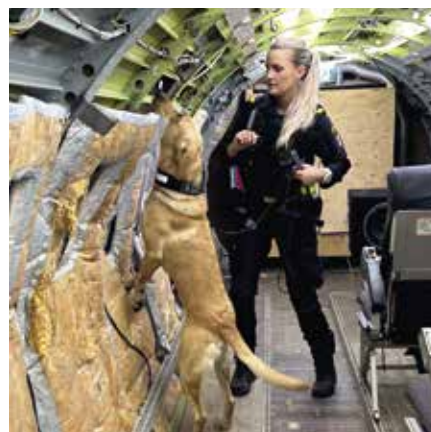
Adobe Stock

MED NÄSA FÖR PENGAR

Tullverket utbildar sedelhundar

Tullverket satsar på sedelhundar som ett nytt verktyg mot organiserad brottslighet, eftersom stora summor brottsvinster förs ut ur landet för penningtvätt. Målet är att ha sedelhundar på alla internationella flygplatser för att hitta icke-anmälda kontanter.

Sedelhundar tränas på samma sätt som andra sökhundar, genom att valuta läggs till i hundens doftbibliotek. Många av de redan aktiva narkotikahundarna kommer också utbildas för att hitta sed-

Tullens hundförare Susanna och sökhunden Ranger.

Foto: Tullverket

lar. För att klara jobbet behöver hunden vara miljöstark och gärna lite större, vilket underlättar sökandet i olika miljöer.

Idag finns det både kombihundar och renodlade sedelhundar i tjänst, bland annat på Arlanda och Landvetter. Hundföraren Susanna arbetar tillsammans med labradoren Ranger, Tullverkets första renodlade sedelhund, och ser fram emot att utveckla arbetet i takt med att projektet växer. Sedelhundarna ska arbeta i alla flöden där smuggling kan förekomma till exempel i bilar, flygplan och på färjor.

Källa: Tullverket

OMFATTANDE NARKOTIKASMUGGLING TILL KANADA

Lastbilar stoppade vid gränsen

Canada Border Services Agency (CBSA) har stoppat omfattande smugglingsförsök vid Coutts-gränsövergången i Alberta. Man har hittat och beslagtagit stora mängder narkotika i flera lastbilar på väg in i Kanada. Under tre olika kontroller i slutet av 2025 upptäcktes totalt över ett ton narkotika. Stora mängder kokain, metamfetamin men även miss-tänkt opium anträffades gömt i lastut-

rymmen och förarhytt. Flera chaufförer har gripits och överlämnats till Royal Canadian Mounted Police för vidare utredning och åtal. CBSA uppger att dessa beslag är en del av myndighetens arbete med att skydda kanadensiska samhällen från farliga droger och organiserad brottslighet.

Kanadensiska gränskontrollen stoppade narkotikalasterna. Foto: Jerome – stock.adobe.com

Källa: CBC News

ISRAELISK NARKOTIKALANGARE GRIPEN I THAILAND

Omfattande narkotikainsats på thailändsk turistö

Den gripne misstänks ha sålt narkotika till turister.

En israelisk man, 42-årig Shai Alfasi, greps på den thailändska ön Koh Phangan av turistpolisen. Han beskrivs som en stor narkotikahandlare. Narkotika till ett värde av mer än 50 miljoner baht (cirka 2 miljoner kronor) har beslagtogs. Alfasi misstänks främst ha sålt narkotika till turister som kommer till ön för att festa.

Enligt polisen drev han verksamheten från en restaurang han äger. Han misstänks ha använt Whatsapp för att ta emot beställningar. En stor mängd narkotika har tagits i beslag, bland annat kokain, ketamin, MDMA, LSD, heroin och svamp. Narkotikan var gömd i svarta strumpor och lämnades vid överenskomna platser till olika kunder. Thailändsk polis infiltrerade och bedrev en undercoveroperation för att komma åt Alfasi. Under täckmantel som köpare grep polisen Alfasi när han kom för att hämta kontanter. Ett antal andra misstänkta greps samtidigt.

Källa: Y-net News

PUNKTERAT SMUGGLINGSFÖRSÖK

Jordanien sköt ner ballonger som transporterade narkotika

Jordaniens armé har förhindrat minst tio försök att smuggla stora mängder narkotika in i landet med hjälp av fjärrstyrda ballonger. Ballongerna har skickats över gränsen i ett försök att undvika upptäckt av gränsvakter. Ballongerna sköts ner över jordanskt territorium och den beslagtagna narkotikan har lämnades över till berörda myndigheter för vidare åtgärder.

Enligt militären har flera ballonger släppts samtidigt för att försvåra övervakningen. Insatsen genomfördes i samarbete med anti-narkotika- och säkerhetsmyndigheter.

Samtidigt rapporterar syriska myndigheter att de nyligen avslöjat en grupp med 75 varmluftsballonger, en avfyrningsramp och mer än två miljoner Captagonpiller som tros ha varit avsedda för smugglning till Jordanien.

Källa: The National News

Fjärrstyrda varmluftsballonger används för att smuggla narkotika.

MEXIKANSK KARTELLEDARE DÖDAD

Lojala kartellmedlemmar startar våldsvåg

Mexikanska säkerhetsstyrkor lokaliserade och dödade den berömda ledaren för Jalisco New Generation Cartel, Nemesio Oseguera Cervantes, alias "El Mencho". Det hela skedde i ett tillslag i delstaten Jalisco den 22 februari 2026. Mexikanska myndigheter fick underrättelser som kopplade "El Mencho" till en egendom i Tapalpa. Specialstyrkor med stöd av Nationalgardet genomförde en gryningsråd. Efter intensiva eldstrider flydde El Mencho till en stuga i skogen. Där skadades han och dog senare under transport till sjukhus.

Operationen utlöste omedelbar våldsamt reaktion från kartellen med blockader, bränder och attacker på vägar i flera delstater. Flygningar ställdes in, skolor stängdes och myndigheter uppmanade civila att hålla sig inomhus. Minst 25 soldater, ett antal misstänkta gängmedlemmar och en civil person dödades i oroligheterna. Över 70 personer greps i sju delstater. Händelsen ses som ett av de största slagen mot organiserad brottslighet i Mexiko på över ett decennium. Farhågor finns

Jalisco New Generation Cartel anses av många vara en av de mest våldsamma kartellerna.

dock att händelsen kan leda till maktkamp inom kartellen och fortsatt våld.

Källa: Al-Jazeera

DÅLIGT SLUT PÅ SEMESTERN

Brasiliansk polis griper flera smugglare på flygplats

Flertalet smugglare greps på Guarulhos internationella flygplats.

I slutet av 2025 genomförde brasiliansk federal polis en två veckors riktad insats på São Paulo-Guarulhos International Airport (GRU). Insatsen genomfördes strategiskt strax innan nyår. Under insatsen greps 26 personer. Hälften var efterlysta och hälften misstänkta narkotikakurirer. Polisen hittade nästan 100 kg kokain och annan narkotika gömt i väskor med falska bottnar och i paket. Samtidigt togs ett antal förfälskade brasilianska och utländska pass i beslag. Polisen använde röntgen och narkotikahundar mot bagage kopplat till internationella avgångar. Brasiliansk polis känner till att de smugglande nätverken aktivt försöker utnyttja tider när antalet resande är som störst.

Källa: VisaHQ News

LADDADE FARTYG PÅ STILLA HAVET

Franska myndigheter fångar flera kokainlaster

Franska myndigheter har tagit den tredje stora sändningen kokain på kort tid i internationellt vatten nära franska Polynesien. Detta bedöms vara en del av en kraftigt ökande narkotikasmuggling i regionen. Totalt har omkring 11,5 ton kokain tagits i beslag i tre operationer hittills i år, med ett uppskattat gatuvärde på cirka 2,4 miljarder dollar. I samband med det senaste tillslaget hittades 2,4 ton kokain i 100 balar ombord på ett misstänkt fartyg i samarbete med amerikanska styrkor. Experter varnar för att Stillahavsöarna i allt större utsträckning används som transitpunkt för droger på väg mot Australien och Nya Zeeland.

Källa: ABC Australia

Franska myndigheter bordar fartyg med kokainlast.

Senaste nytt på marijuanafronten

I samband med NNOAC-konferensen fick SNPF:s redaktör en pratstund med Kevin Sabet. Sabet är tidigare drog-tsar hos såväl president Bush som hos Obama. Han är också grundaren av SAM (Smart Approaches to Marijuana). Jag kollade läget runt det senaste på USA:s marijuanafront just nu. Självklart passade jag också på att få en signerad kopia av Kevins senaste bok *One nation under the influence*.

President Trump omklassificerar marijuana

I år meddelade president Trump att han har beslutat att omklassificera marijuana på federal nivå i USA. Beslutet innebär att marijuana flyttas från den strängaste klassificeringen, Schedule I, till Schedule III, vilket signalerar en mer tillåtande syn på cannabis och påstås öppna för medicinsk forskning samt minskade juridiska hinder. Detta har lett till diskussioner både bland politiker och allmänheten, då vissa ser det som ett steg mot federal legalisering. Många oroar sig för potentiella konsekvenser. Kevin Sabet menar att samtliga administrationer har uppträtt "schizofrent" i frågan. Återigen används begrepp som "medicin" och "forskning" som slagträn för att möjliggöra en ännu bredare legalisering. Det finns inga begränsningar i att forska på cannabis redan i nuläget. Skälet är uppenbart ett svepskäl.

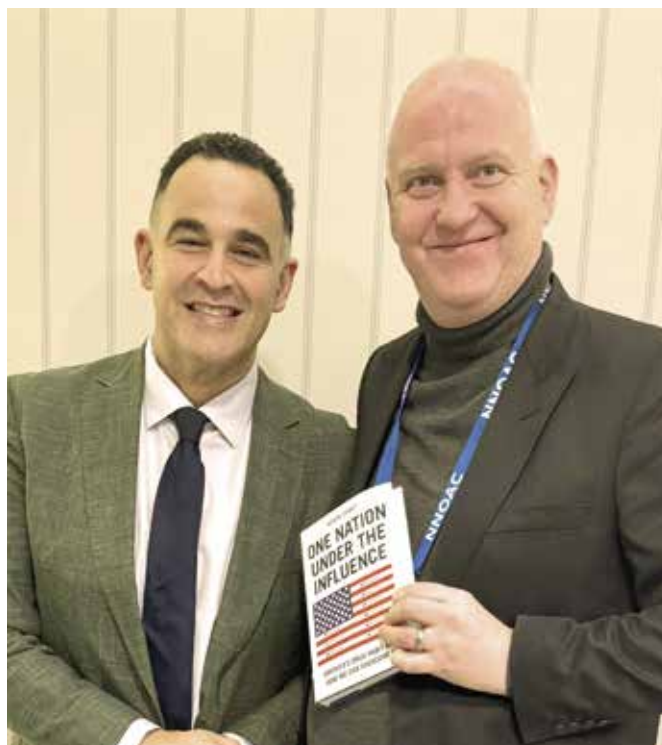
Begreppet "medicinsk cannabis" är ett strategiskt val

Cannabisindustrin har under lång tid medvetet använt begreppet "medicinsk marijuana" som en taktisk väg in mot bredare legalisering. Genom att lyfta fram potentiella medicinska fördelar och peka på patienters behov av alternativ behandling, har branschen lyckats skapa empati och minska motståndet hos både allmänhet och beslutsfattare. Genom att först etablera medicinsk cannabis som legitimt har industrin kunnat bana väg för vidare avreglering och normalisering av drogen. Ofta har argument om humanitet och medicinsk frihet använts för att bredda stödet. Detta trots att kritiker menar att det i grunden handlar om att skapa acceptans för en större marknad. Enligt Sabet var det del av planen från början. Redan 1979 sa grundaren av NORML (National Organization for the Reform of Marijuana Laws), Keith Stroup: "We will use medical marijuana as a red-herring to give marijuana a good name."

Fakta visar problemen som alla försöker duka

Efter USA:s partiella legalisering har ett stort antal skrämmande fakta kommit i dager. Men cannabisvännerna och cannabisindustrin försöker på alla sätt och vis förminska, dölja och bortförklara. Några exempel:

- 42 % av alla omkomna bilförare hade marijuana i blodet vid obduktionen.
- De senaste åren har antalet cannabisrelaterade orsaker till akutsjukvård överstigit antalet opioidrelaterade orsaker.
- Anställda som testar positivt för marijuana är involverade i

Kevin Sabet och artikelförfattaren Lennart Karlsson med Sabets senaste bok.

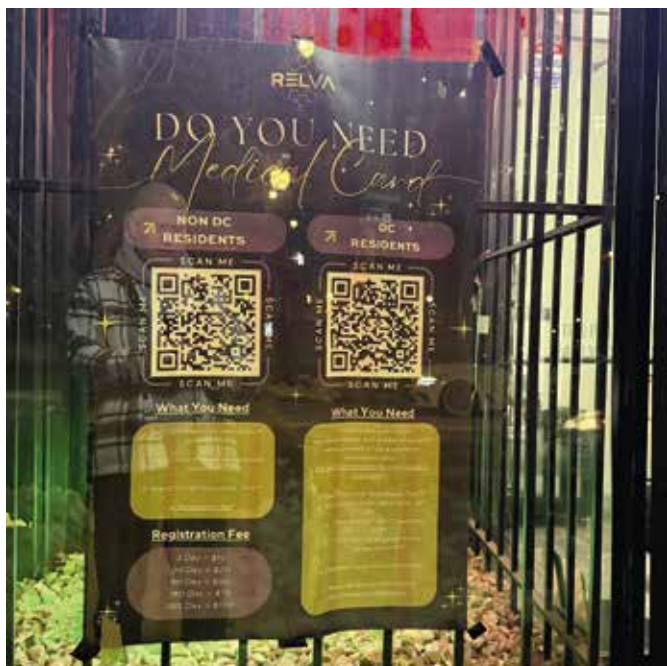
55 % fler arbetsplatsolyckor, har 85 % mer arbetsskador och 75 % högre sjukfrånvaro.

Det här var bara några exempel. Listan på cannabis negativa påverkan kan göras hur lång som helst.

Motståndet ökar

Motståndet mot den legaliserade cannabisen i USA har vuxit sig allt starkare under de senaste åren. Flera samhällsgrupper, inklusive föräldraorganisationer, sjukvårdspersonal och vissa politiker, uttrycker oro över ökade hälsorisker. Det finns stor oro över en uppfattad normalisering av droganvändning bland ungdomar. Man konstaterar att legaliseringen lett till en ökning av trafikolyckor kopplade till cannabis, samt att den svarta marknaden fortfarande frodas trots nya lagar.

Forskare och kritiker lyfter även fram att det saknas långsiktiga studier om de medicinska och sociala följderna av ökad cannabisanvändning. Debatten har tagit fart på både lokal och federal nivå. Flera delstater diskuterar möjligheten att införa striktare regler eller till och med återinföra vissa begränsningar. Diskussionen är långt ifrån över. Arizona, Massachusetts och Maine är delstater som numera överväger att inleda processen med att göra marijuana illegalt igen.

Kraven på att få ett "Medical Card" varierar. För de som är på tillfälligt besök i Washington behövs bara en legitimation och att man betalar en registreringsavgift.

Cannabisbutikerna marknadsför ofta marijuana som medicin.

Det luktar gräs i DC

Vart man än går på gatorna i Washington så kommer små vindpuffar av cannabis. Detta trots att det är förbjudet att röka cannabis på allmän plats. Men precis som i många andra amerikanska städer förefaller det inte vara någon som bryr sig. Poliser i allmänhet och cannabisrökare i synnerhet. Alla tycks strunta i förbudet. Utanför cannabisbutikerna ligger dimman tät. Ett tydligt tecken på att köparna tänder på precis utanför butiken.

Money talks

Kapitaliseringen av marijuanaindustrin har blivit en avgörande

drivkraft bakom många politiska beslut i USA. Allt fler aktörer har klivit in på marknaden med stora ekonomiska intressen och lobbyverksamheten är massiv. Företagen ser enorma vinster och pressar på för alltmer generösa lagar, där pengar ofta talar högre än folkhälsan. Politiker påverkas av löften om nya skatteintäkter och arbetstillfällen, vilket gör att ekonomiska argument får ta större plats än de medicinska och sociala riskerna.

Samtidigt landar notan för ökade vårdkostnader på samhället. Akutsjukvården belastas av fler cannabisrelaterade fall och långsiktiga hälsoproblem kräver insatser och resurser som ofta saknas i den politiska debatten. Det är alltså samhället, och i slutändan skattebetalarna, som får ta hand om konsekvenserna. Allt medan industrin fortsätter räkna sina vinster.

SAM Smart Approaches to Marijuana

preventing another big tobacco

FAKTA OM SAM

SAM (Smart Approaches Against Marijuana) är en amerikansk organisation grundad av Kevin Sabet och Patrick J. Kennedy. Organisationen arbetar för att motverka legalisering och kommersialisering av cannabis. SAM fokuserar på att sprida information om de hälso- och samhällsrisiker som är förknippade med ökad cannabisanvändning. De förespråkar politiska åtgärder som prioriterar förebyggande arbete, behandling och utbildning framför straff. SAM samarbetar ofta med vårdpersonal, beslutsfattare och föräldraorganisationer för att påverka lagstiftningen kring cannabis i USA.

I framtiden kommer vi att skratta

Vi verkar ha upprepat historien när det gäller cannabis. Precis som vi en gång blundade för farorna med tobak, har vi nu gjort samma misstag med denna drog. Förr i tiden var tobaksreklamen överallt, med kändisar och läkare som ställde upp i reklamkampanjer och påstod att rökning var ofarligt eller till och med hälsosamt. Idag skrattar vi åt de gamla tobaksannonserna och undrar hur någon kunde gå på det. Liknande tendenser syns nu kring cannabis: Industrin målar upp en bild av en harmlös och modern livsstil, där riskerna tonas ner och vinsterna får all uppmärksamhet.

Men med tiden har vi lärt av tobakens skadeverkningar, både för individen och samhället. Det är svårt att inte se parallellerna. I framtiden kommer vi troligtvis att se tillbaka och skaka på huvudet åt hur cannabis marknadsfördes och såldes med glättiga budskap. Precis som vi idag gör med cigarettreklam från 50- och 60-talet. När sanningen kommer i kapp och samhällets kostnader blir tydliga, blir det uppenbart att vi har låtit historien upprepa sig snarare än att dra lärdom av den.

Lennart Karlsson

Rättsrutan nr 19 angående HD-domen ”Mordstämplingen”

Nu är vi en bit in på året och våra utredningar och annan verksamhet inom rättsväsendet rullar på. Rättsfrågorna och tryggheten i Sverige står alltjämt högt på den politiska agendan och nya förutsättningar och möjligheter kommer löpande under året. Det gäller att hänga med på alla nyheter.

I slutet av februari meddelade Högsta domstolen (HD) en viktig och intressant dom som handlade om stämpling till mord. I målet hade både tingsrätten och hovrätten friat den åtalade för det aktuella brottet, men HD fann att det han gjort var brottsligt. HD:s dom meddelades den 24 februari 2026 i B 5693-25.

Målet handlar om en person som lagt ut morduppdrag på en chatt på Signal med formuleringar som ”Söker klivare bra betalt intresserad hör av dig”, ”söker jappare asap”. Under utredningen hade det inte gått att visa att några uppdrag utförts, men polisen hade genomfört infiltration och provokativa åtgärder som utvisade att det fanns ett tydligt avsiktssuppsåt hos den misstänkte.

Åklagarens åtal löd; Den misstänkte har tillsammans och i samförstånd med annan sökt att anstifta någon för att beröva en eller flera okända målsägande livet genom att lägga ut morduppdrag i flera olika Signalchattgrupper, som nått ett stort antal personer. Det hände vid flera tillfällen mellan den 8 november 2024 och den 21 november 2024.

Tingsrätten menade att meddelandena inte innehöll någon konkret information om brottet och inte heller fanns uppgift om det tilltänkta brottsoffret och betraktade därför gärningen som ett oavslutat försök till stämpling som inte var straffbart.

Hovrätten var oenig där majoriteten menade att det krävs mer än att lägga ut ett uppdrag på en chatt till ett stort antal medlemmar för att det ska bedömas som stämpling. Minoriteten som var skiljaktiga utvecklade sin bedömning så här; ”Påverkansförsöket har nått och potentiellt kunnat påverka en stor mängd människor som, med tanke på de aktuella Signalgrupperna, också i någon utsträckning redan rör sig i kriminella miljöer.” De ville ändra tingsrättens friande dom, men var bara två ledamöter, de andra tre ledamöterna ville fria dvs. en majoritet för att fria. Hovrätten fastställde därför tingsrättens friande dom.

Detta var en spännande utgångspunkt inför en eventuell prövning i HD. Riksåklagaren (RÅ) valde att överklaga och angav som skäl att det var av vikt för rättspraxis att få frågan utredd under vilka omständigheter en gärning som består i att till en större krets utbjuda ett morduppdrag mot betalning kan medföra ansvar för stämpling till

mord. Sedan 2004 krävs det prövningstillstånd för RÅ att få ett mål prövat av HD. Tidigare togs alla mål som RÅ ville pröva upp i HD, men med denna ändring har rättsutvecklingen påverkats positivt för RÅ som kan ha fullt åklagarperspektiv när de vill få ett mål prövat i HD.

I sitt överklagande lyfte RÅ fram att det på senare år förekommit allt för många fall där unga personer, mot betalning, genom kontakter i kriminella miljöer lockats att utföra mord på beställning. RÅ ansåg att utredningen visade att det fanns en konkret och nära förestående plan att någon skulle mördas, vilket innebar att faran för brottets fullbordande inte varit ringa. I skälen för att HD skulle bevilja prövningstillstånd tog RÅ upp att det har blivit vanligt med denna typ av uppdrag och att många unga personer åtager sig uppdragen. De påtalade också att de rättsvärdande myndigheterna måste bekämpa och vända denna samhällsutveckling.

HD bestämde sig för att pröva målet som de menar handlar om förutsättningarna för att döma till ansvar för stämpling när någon skickar ut någon form av meddelande om brott till en krets oidentifierade personer såsom det skett i detta fallet via appen Signal.

HD kom fram till att det varit fråga om ett försök till anstiftan oavsett om någon faktiskt tog del av meddelandet eller inte. Stämplaren har i och med avsändandet på Signal gjort allt vad som ankommer på honom eller henne för att någon ska kunna ta del av meddelandet och låta sig påverkas av det. För att försöket ska vara straffbart krävs att det finns lagstöd för att stämpling till det eftersträlvade brottet är straffbart, vilket är fallet när det gäller brottet mord. Det krävs också att faran för att brottet ska begås har varit mer än ringa. HD bedömde att faran inte varit ringa eftersom meddelandena var tillgängliga på ett forum där ett stort antal personer var inriktade på narkotikahandel dvs. inriktade på kriminalitet. Straffvärdet för denna stämpling uppgick till tre år enligt HD.

Denna dom är väldigt viktig och vägledande för vårt kommande arbete! Det finns många liknande ärenden som vi kan utreda och få fler personer dömda när vi kan knyta dem till ett specifikt alias i någon krypterad app. Men det är en helt annan historia.

Lena Medelius
*Riksenheten mot internationell
och organiserad brottslighet,
Göteborg*

Tonåringar som använder cannabis löper ökad risk för psykossjukdom senare i livet

– kraftigt samband mellan cannabisbruk och allvarliga psykiska diagnoser, enligt ny studie

En ny omfattande studie har fått forskare och folkhälsoexperter att höja röst i debatten om cannabisbruk bland unga. Resultaten, som publicerats i den vetenskapliga tidskriften JAMA Health Forum, visar att tonåringar som använt cannabis har mer än fördubblad risk att senare i livet diagnostiseras med psykossjukdom, såsom schizofreni, jämfört med ungdomar som aldrig använt drogen. Studien följde över 460 000 ungdomar från tonåren upp till ungefär 26 års ålder och ger en av de mest robusta evidenserna hittills om riskerna med cannabisbruk i unga år.

Psykossjukdomar kännetecknas av hallucinationer, vanföreställningar och en kraftigt förvrängd verklighetsuppfattning. Det kan få förödande konsekvenser för den som drabbas, både socialt och yrkesmässigt. Tillståndet kräver ofta livslång medicinsk behandling och kan påverka hela familjens livssituation.

Cannabis påverkar hjärnans utveckling

Forskare påpekar att tonåren är en kritisk period för hjärnans utveckling. Hjärnans belöningssystem och områden som styr impulsreglering, känslor och beslutsfattande fortsätter att mogna långt upp i början av vuxenlivet. Cannabis huvudsakliga psykoaktiva substans, THC, påverkar just de system som är under utveckling under tonåren. Det kan förklara varför exponering i tidig ålder tycks ha särskilt starka och långvariga effekter.

Det är också väl etablerat att cannabis som säljs idag ofta har mycket högre nivåer av THC jämfört med tidigare generationer, vilket ytterligare kan förstärka riskerna. Högpotent cannabis är enligt tidigare forskning associerad med större psykosrisk, särskilt vid daglig användning.

Flera studier visar liknande mönster

Den nya stora studien är inte ensam. En systematisk översikt och metaanalys, som inkluderade data från mer än 60 tidigare studier, visade att cannabisbruk under tonåren var förknippat med en ökad risk för psykossjukdom senare i livet, med en relativ riskökning på omkring 70 %. Flera faktorer, såsom tidig debut, frekvent bruk och samtidig användning av andra droger, kan förstärka sambandet.

En annan longitudinell studie visade att cannabisbruk bland unga var kopplat till psykosymtom senare. Även efter att man kontrollerat för psykosliknande symtom som fanns redan innan cannabisbruket startade. Detta tyder på att sambandet inte bara beror på en gemensam underliggande sårbarhet, utan också att cannabisbruket i sig kan vara en bidragande faktor.

Inte bara psykoser – risk för andra psykiska hälsoproblem

Utöver psykossjukdomar fann forskarna, i den senaste studien,

Studien publicerad i den vetenskapliga tidskriften JAMA Health Forum

också en ökad risk för andra allvarliga psykiska diagnoser. Tonåringar som använt cannabis hade nämligen ungefär dubbelt så hög risk för att utveckla bipolära sjukdomar, samt förhöjd risk för depression och ångest jämfört med jämnåriga som aldrig använt drogen. Detta indikerar att cannabisbruk i unga år kan ha bredare effekter på psykisk hälsa än vad som tidigare varit känt.

Forskare om mekanismer och riskfaktorer

Flera forskare framhåller att det inte finns en enkel mekanism som förklarar hur cannabis orsakar psykiska sjukdomar, men att flera faktorer samverkar. Genetisk sårbarhet, tidig debut av cannabisbruk, frekvens och mängd användning, samt eventuella tidigare trauman eller andra riskfaktorer för psykisk ohälsa, påverkar alla den totala risken.

Vissa studier har också visat att cannabisbruk kan associeras med mer frekventa psykosliknande upplevelser, såsom ovanliga tankar eller perceptuella störningar, även om dessa inte alltid når tröskeln för en klinisk diagnos.

Folkhälsoperspektiv och förebyggande arbete

Experter betonar att resultaten har viktiga implikationer för folkhälsan. Den ökade tillgängligheten av cannabis i många delar av världen, tillsammans med en minskad uppfattad risk bland ungdomar, gör det nödvändigt att intensifiera förebyggande insatser. Det handlar inte bara om att avskräcka ungdomar från att testa cannabis, utan också om att öka medvetenheten om de potentiellt allvarliga konsekvenserna för psykisk hälsa.

Förebyggande arbete i skolor, föräldrautbildning och riktade stödinsatser för ungdomar med tidiga tecken på psykisk ohälsa är exempel på åtgärder som experter menar kan minska riskerna. Dessutom lyfter forskare behovet av att begränsa ungdomars exponering för cannabismarknadsföring och att ta hänsyn till riskerna vid eventuella policyförändringar gällande legalisering eller reglering.

Lennart Karlsson

Låga straff vid narkotikasmuggling

– en dom som väcker frågor

En pall med över 90 kilo cannabis stoppades vid en tullkontroll och en omfattande utredning om grovt narkotikabrott ledde till åtal. Efter en kontrollerad leverans, där merparten av narkotikan byttes ut, kunde flera personer gripas. Trots att försändelsen ursprungligen innehöll 91,4 kilo cannabis kom domstolen att döma ut straff enbart utifrån de 5,7 kilo som lämnats kvar av Tullverket. Domen är en av många som har väckt frågor om hur rättsväsendet ska bedöma uppsåt och straffvärde vid kontrollerade leveranser – och om en kommande lagändring kan förändra rättsläget.

Kontrollerad leverans

En pall ankom till ett fraktbolag i södra Sverige och vid tullkontroll upptäcktes att pallen innehöll 91,4 kg cannabis. Tillsammans med åklagare beslutades att en kontrollerad leverans skulle genomföras och man bytte ut narkotikan. 5,7 kg cannabis fick ligga kvar i försändelsen. Försändelsen kördes ut till angiven adress, på plats fanns två kvinnor som vi kan kalla Emmy och Isa. Emmy signerade och tog emot pallen under ett falskt namn. Strax efter att pallen lämnats över till Emmy och Isa kom en man vid namn Benny till platsen i en skåpbil. Benny lastade pallen i skåpbilen och körde i väg med narkotikan en kort runda innan han kom tillbaka, lämnade skåpbilens nycklar till tjejkarna för att lämna platsen till fots.

En pall med över 90 kilo cannabis stoppades vid en tullkontroll.

Flera paket med cannabis fanns i försändelsen.

Försändelsen innehöll cannabisförpackningar med olika typer av loggor.

Tjejerna körde till en parkering, där öppnade de träpallen och packade om innehållet i flyttlådor. Efter att ha öppnat pallerna och paketerat om narkotikan körde tjejerna vidare till ett koloniområde i Landskrona. Emmy och Isa bar där gemensamt in flyttkartongerna i en kolonistuga. När Emmy och Isa lämnade stugan syntes en man, Abdo, vid platsen. Abdo kom till platsen i en bil, stannade till en kort stund och körde sedan iväg igen.

Husrannsakan genomfördes i stugan. I stugan hittades narkotikan samt alla paket som funnits i försändelsen. Utbytespaketet hade blivit uppskurna och ersättningsvaran exponerad. Strax efter husrannsakan dök Abdo upp i området på nytt och han stannade till vid stugan där han greps. Emmy, Isa och Benny greps alla samma dag.

Utredningen

I Emmys telefoner fanns bevis för att Emmy vid tidigare tillfällen agerat kurir/mottagare av narkotika. I Isas telefon fanns bilder och film av det uppskurna godset och bilderna hade skickats vidare med texten: "Fan vad bull, de har fått mjöl." Emmy hade skickat frågan: "Hur gör vi nu?" till sin uppdragsgivare.

Det är klarlagt att Benny lastat in pallerna i skåpbilen samt att han kört en runda med pallerna innan han lämnade skåpbilen till Emmy och Isa. Den truck och de kartonger som fanns i skåpbilen hade Benny fått av Abdo. I telefonundersökningar kunde man se att Abdo försökt att nå Benny. Kontaktförsöken genomfördes efter det att tjejerna upptäckt att det inte var narkotika i alla förpackningar. Abdo körde sedan till Landskrona där han greps utanför aktuell stuga.

Tingsrättsförhandling

Emmy uppgav i tingsrätten att hon fått i uppdrag att hämta möbler och att hon inte förrän de kom till stugan förstod att det handlade om narkotika. Detta avfärdade tingsrätten som

en ren efterhandskonstruktion och Emmy dömdes för grovt narkotikabrott.

Isa berättade under huvudförhandlingen att hon vid tillfället var inne i ett missbruk och inte visste varför hon och Emmy väntade vid upphämningsplatsen, Isa menade att hon inte var medveten om att Emmy tagit på sig ett uppdrag att ta emot en försändelse. Tingsrätten gjorde bedömningen att hon varit en del av den ursprungliga brottsplanen. Isa dömdes för grovt narkotikabrott.

Abdo uppgav att han ofta hjälper sin uppdragsgivare med att hämta pengar på olika platser, men hävdade att han inte

var medveten om att det fanns narkotika i den stuga han körde till den aktuella dagen. Tingsrätten gjorde bedömningen att Abdo på grund av att han överlämnat flyttkartonger och en truck var en del av brottsupplägget. Abdo dömdes för medhjälp till grovt narkotikabrott.

Benny berättar i förhandlingen om sitt missbruk och att han åtagit sig olika flyttuppdrag mot ersättning. Han berättade att han fått i uppdrag att hämta en pall och anade

inte oråd förrän han var på upphämningsplatsen. Han berättade för tingsrätten att han där och då fick en dålig känsla och valde att inte fullfölja sitt uppdrag. Åtalet mot Benny ogillades.

Dömde bara på den faktiska mängden

Enligt den vägledande strafftabell som finns för grovt narkotikabrott motsvarar 50 kg cannabis ett straffvärde om fem års fängelse. Nästa steg i tabellen avser 250 kg, vilket motsvarar sex års fängelse. Mot den bakgrunden borde ett parti om 91,4 kg cannabis placera sig runt fem års fängelse. Men så blev inte domen i detta ärende utan Malmö tingsrätt valde att endast döma de misstänkta för 5,7 kg cannabis som Tullverket låtit ligga kvar i försändelsen. Resultatet blev att påföljden knöts till en bråkdel av den faktiska mängd narkotika som de misstänkta haft att göra med i praktiken. Emmy och Isa dömdes

” Enligt den vägledande strafftabell som finns för grovt narkotikabrott motsvarar 50 kg cannabis ett straffvärde om fem års fängelse. [...] Malmö tingsrätt valde att endast döma de misstänkta för 5,7 kg cannabis som Tullverket låtit ligga kvar i försändelsen.

Enligt den vägledande strafftabell, som finns för grovt narkotikabrott, motsvarar 50 kg cannabis ett straffvärde om fem års fängelse.

båda till fängelse i två år. Abdo dömdes till fängelse i ett år och åtta månader.

Detta framstår, enligt min mening, som orimligt. De två kvinnorna har hanterat försändelsen i sin helhet, paketerat om paket av en vikt på 91,4 kg och sedan skurit upp samtliga paket som legat i pallen. Trots detta döms de alltså endast för 5,7 kg. Att hävda att deras uppsåt skulle ha varit begränsat till just de 5,7 kg som av taktiska skäl lämnats kvar i försändelsen är märkligt för mig.

Malmö tingsrätt har ju, om man vänder på det, rätt i resonemanget. Det är ju helt uteslutet att de misstänkta skulle begå brottet eftersom det var mjöl och inte narkotika.

Resonemanget kopplat till HD-prejudikat?

Sättet att resonera kan spåras till en vägledande dom från Högsta domstolen i april 2023. I det fallet hade en pistol bytts ut mot en attrapp inom ramen för en polisiär åtgärd. Den person som därefter hanterade attrappen friades eftersom det inte ansågs föreligga fullbordat brott när det faktiska farliga föremålet saknades. Domen har fått betydande genomslag även i narkotikamål där delar av narkotikan avlägsnats innan den misstänkte ges möjlighet att ta befattning med försändelsen. Konsekvensen har blivit att misstänkta i vissa fall frias helt eller att de endast döms för den mängd narkotika som faktiskt funnits kvar i leveransen vid ingripandet.

Detta har under ett par år inneburit att brottsbekämpande myndigheter behövt tänka efter en extra gång innan genomförandet av kontrollerade leveranser. Finns det indikationer på att de misstänkta uppsåt och delaktighet i brottsupplägget påbörjats innan utbytet av narkotika? Är det värt allt arbete och kostnader som det i praktiken innebär att genomföra en kontrollerad leverans?

Lagradsremiss

Ett utvidgat straffansvar för försök, förberedelse och stämpling till brott

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.
Stockholm den 16 oktober 2025

Gunnar Strömmer

Elin Bellander
(Justitiedepartementet)

Lagradsremissens huvudsakliga innehåll

Den organiserade brottsligheten är systemhotande och måste förebyggas och bekämpas med hela samhällets förmåga. För att på ett tidigt stadium kunna ingripa och förhindra att allvarigt brottslighet fullbordas föreslår regeringen att straffansvaret för försök, förberedelse och stämpling till brott ska utvidgas.

Det utökade ansvaret för försök till brott föreslås träda i kraft den 1 april 2026. Övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Lagradsremissen om ett utvidgat straffansvar för försök, förberedelse och stämpling till brott går att läsa i sin helhet på www.regeringen.se

Kan ny lagradsremiss förändra läget?

Regeringen har lämnat in en lagradsremiss där man lyfter fram att den organiserade brottsligheten är systemhotande och måste kunna bekämpas med hela samhällets förmåga. Regeringen föreslår att straffansvaret för försök, förberedelse och stämpling till brott ska utvidgas.

I lagradsremissen finns förslag om ett utökat straffansvar i liknande situationer som i detta aktuella ärende. Om förslaget antas och träder i kraft den 1 april kan rättsläget komma att förändras på så sätt att straffansvaret i större utsträckning knyts till den ursprungliga brottsplanen och den avsedda mängden, snarare än den mängd som lämnats kvar vid genomförandet av en kontrollerad leverans. Naturligtvis rör förslaget inte de fall där gärningen varit uppenbart mindre allvarlig. Flera av remissinstanserna till exempel tingsrätterna påpekar att det kan komma att bli svårt att bedöma när de ska tillämpa undantagsbestämmelserna och önskar att det fortsatta arbetet med lagstiftningen kommer med förtydligande.

För egen del framstår en sådan förändring som både rimlig och nödvändig. Rättsordningen bör inte vara uppbyggd på ett sätt som leder till påföljder som upplevs som oproportionerliga i förhållande till den faktiska brottsligheten. I dagens samhälle måste det finnas verktyg och metoder för de brottsbekämpande myndigheterna att använda sig av för att få bukt med den organiserade brottsligheten.

Förhoppningen är att det efter den 1 april ska vara möjligt att genomföra nödvändiga byten av narkotika inom ramen för en kontrollerad leverans utan att detta i praktiken reducerar straffvärdet.

Jessica Thasi

Läs tidningen var du än befinner dig!

Ladda ner appen via App Store eller Google Play
Sök: SNPFs Tidning

Har du glömt betala medlemsavgiften?

Kommer du inte ihåg är det bara att logga in på **www.snpf.org** och kontrollera om du betalat årets medlemsavgift eller ej. Står det **NEJ**, kan du lätt och smidigt betala avgiften med hjälp av Swish.

- 1) Gå in i mobilappen **Swish**.
- 2) Skanna koden till vänster genom att trycka på "**Skanna**".
- 3) Rätt mottagare och summa (250:-) är redan angivet, så fyll bara i ditt **medlemsnummer*** och **ditt namn**.
- 4) Tryck på Swisha-knappen och bekräfta med Bank-ID. **KLART!**

* Ditt medlemsnummer hittar du på tidningens baksida eller via hemsidan www.snpf.org.

SNPF genomför halvdagskonferenser

Svenska Narkotikapolisföreningen (SNPF) anordnar varje år halvdagskonferenser som syftar till att sprida aktuell kunskap och erfarenheter inom narkotikabekämpning. Under dessa konferenser hålls inspirerande och kunskapshöjande föreläsningar av nationella experter, vilket ger deltagarna möjlighet att hålla sig uppdaterade om de senaste trenderna och metoderna inom området. Det är ett utmärkt tillfälle för nätverkande och erfarenhetsutbyte mellan yrkesverksamma från hela landet.

Att hålla sig uppdaterad inom narkotikaområdet är avgörande för att effektivt kunna möta de ständigt föränderliga utmaningarna som samhället står inför. Nya substanser och distributionsmetoder dyker ständigt upp, vilket kräver att yrkesverksamma snabbt kan identifiera och hantera dessa förändringar. Genom att kontinuerligt ta del av aktuell kunskap kan man både förebygga och bekämpa narkotikarelaterad brottslighet på ett mer träffsäkert sätt.

Uppdaterad information gör det också möjligt att utveckla

relevanta strategier och samarbeten mellan olika aktörer, såsom polis, vård och socialtjänst. Dessutom skapar det en tryggare arbetsmiljö och bidrar till att skydda både individer och samhället i stort från de negativa konsekvenserna av narkotikamissbruk.

På SNPF:s halvdagskonferens föreläste bland annat experterna Kim Nilvall om avloppsmätningar och Mia-Maria Magnusson om öppna drogsccener.

SNPF bidrar med narkotikakunskap på tullens grundutbildning

Tullen har på senare tid intensifierat sin satsning och ökar antagningen till grundutbildningen för att bättre möta de utmaningar som dagens samhälle ställer. SNPF är mycket glada över att kunna bidra till denna viktiga utbildningsinsats genom att ställa erfarna experter till förfogande inom narkotikakunskap. Genom samverkan med tullen stärker vi tillsammans möjligheterna att upptäcka och förebygga narkotikabrott, och därmed skapa ett säkrare samhälle för alla. Tullen utbildar för närvarande på tre utbildningsorter: Stockholm, Göteborg och Malmö.

SNPF:s ordförande nätverkar på NNOAC:s konferens. Här utbyter han erfarenheter med en representant från Kalifornien.

Erfarenhetsutbyte och nätverkande i Washington DC

Svenska Narkotikapolisföreningen (SNPF) deltog nyligen vid NNOAC:s konferens i Washington DC, en internationell mötesplats för experter och yrkesverksamma inom narkotikaområdet. Under konferensen hade SNPF möjlighet att knyta många betydelsefulla kontakter med kollegor från

USA:s olika delstater. Det öppnar för utökat samarbete och kunskapsutbyte kring bekämpning av narkotikabrottslighet. Denna typ av internationella nätverk är värdefulla för att ligga steget före i arbetet mot nya trender och utmaningar inom området.

Bok- & filmrecensioner

Av Åsa Dahlberg

Boktitel:
En vild mörk kust

Författare:
Charlotte
McConaghy

Förlag:
Lavender Lit

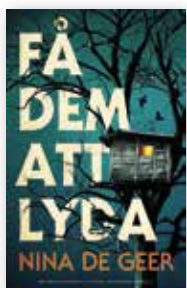
I en fyr, i närheten av Antarktis på den lilla ön Shearwater, bor Dominic Salt

och hans tre barn, Fen, Raff och Orly. Den lilla familjen är sargad, och bär på mörka hemligheter. Barnen är självständiga, kloka och vackra. På ön finns också världens största fröbank och en gång i tiden var ön full av forskare. Men i takt med den stigande havsnivån har alla nu lämnat och kvar finns bara Dominic och hans barn, fram till en dag när en livlös kvinna spolas i land under en av de värsta stormarna. Det är Dominics dotter, Fen, som drar upp kvinnan.

Rowan, som kvinnan heter, vaknar upp

i en främmande säng, med bandage över hela kroppen. Hon vet inte var hon är, men en liten pojken håller hennes hand. Rowan återhämtar sig snart och det växer fram en fin vänskap mellan henne och familjen Salt. Men Rowan har inte berättat hela sanningen om varför hon begav sig mot Shearwater.

Boken är spännande och enormt gripande och ska läsas långsamt, lite då och då, för att den skall räcka länge.

Boktitel:
Få dem att lyda

Författare:
Nina De Geer

Förlag:
Albert Bonniers
förlag

Under en kylig valborgshelg försvinner fyra nioåriga pojkar. Alla är bosatta i Stockholm, men i övrigt är de gemensamma nämnarna få. Kriminalinspektören Defne

Isik får i uppgift att leda utredningen, tillsammans med sin nya kollega Joel Andreasson, en före detta militär med PTSD.

Joel gör allt för att försöka vara en bra sidekick. Defne Isik är smart. Hon är en duktig polis, men ingen lagspelar. Hon går sina egna vägar, lever för jobbet och är rätt fyrkantig. Hon har en bror som heter Benji som är grovt kriminell och försvunnen.

De båda poliserna är till en början inte så originella, men fylls snart av mer personlighet och liv. Berättelsen har driv och spänning och ett språk som hela tiden för handlingen framåt och som gör

att läsaren hålls på tå hela tiden.

Utredningen leder till Dalarna och till ett privat behandlingshem. Bokens personer placeras i suveränt beskrivna landskaps- respektive stadsmiljöer. I polishuset på Kungsholmen finns också Erki Järvi, en mycket speciell analytiker som har en stor betydelse i utredningen.

Polisarbetet skildras långsamt tills det plötsligt vänder och tar en ny riktning. Upplösningen blev en helt annan än det man förväntade sig, imponerande! Det är svårt att läsa böcker om barn som far illa, men detta är en "snäll" deckare utan det brutala.

Filmtitel:
The Housemaid

Kategori:
Thriller

Regissör:
Paul Feig

Filmen börjar som en erotisk thriller och slutar i manipulativt vansinne. Lyxen går i femtio nyanser av vitt hemma hos det

förmögna paret Winchester. Handlingen rivstartar med att den perfekta hemmafrun Nina välkomnar den tilltufsade Millie till en arbetsintervju för tjänsten som hembiträde.

Millie bjuds på en mindre brunch, men någon djupare intervju blir det inte. Tacksamt nog för Millie som ljugit ihop sitt cv, i hopp om att dölja att hon bor i bilen och har tillbringat de senaste tio åren i fängelse.

Millie får jobbet som snart visar sig vara ett mardrömsuppdrag. Nina visar sig vara näst intill galen. Den 7-åriga

dottern Cecelia är ett buttert litet barn och håller sig på sin kant. Under filmens två timmar och elva minuter leds man genom en labyrinth där rollerna som offer och förövare vandrar runt bland karaktärerna likt hela havet stormar.

Filmen bygger på en thrillerroman, och skrevs redan 2019 och kommer mest troligt inte att vinna några priser eller utmärkelser, men det är inte en sådan film. Det är en mycket välgjord thriller som skiljer sig från mängden och helt klart bland det bästa man kan se på bio just nu. Snyggt paketerad och kitschig. Rekommenderas.

Böcker som kan beställas från SNPF:s hemsida www.snpf.org

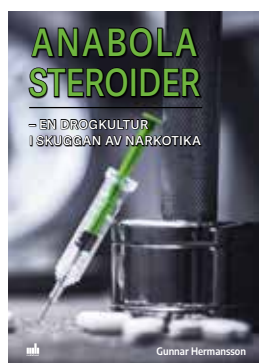
Narkotika, dopningsmedel och hälsofarliga varor *Upplaga 15.1 (ny version)*

Skriften *Narkotika, dopningsmedel och hälsofarliga varor* har sedan årtionden blivit en ofta anlitad referens för fakta i frågor om det aktuella svenska drogpanoramats. Den används i undervisning, vardagsarbete och som faktainformation.

Ett hundrafemtiofoton visar preparat, missbruksattiraljer, miljöer och skador.

Med denna sin femtonde upplaga (2025) når skriften upp i över 400 000 exemplar. Den har utgivits även på engelska, estniska, isländska och ryska.

Här beskrivs ett hundratal droger med: sammansättning, skadeverkningar, vanliga missbruksmönster, ruseffekt och russyntom.

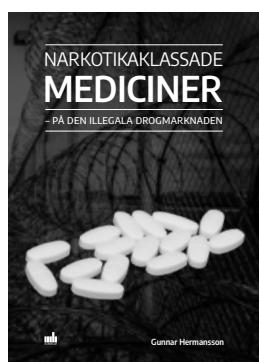
Anabola steroider – en drogkultur i skuggan av narkotika

I boken förmedlas saklig och bred information till dig som i vardagen berörs av frågor gällande dopning – eller mer korrekt uttryckt missbruk och illegal handel med anabola steroider och vissa andra preparat – en dold företeelse i samhället.

Del två tar upp preparaten och brukarna i AAS-kulturen. Vad är det man använder, hur används preparaten, vilka är AAS-användarna och varför riskerar man att utsätta sig för en mängd fysiska och psykiska skadeverkningar?

Den första delen belyser användningen av anabola steroider under senare hälften av 1900-talet – från dopingmedel inom idrotten till ett missbruk av potenta droger och en växande illegal preparatmarknad.

I den tredje delen beskrivs hur den illegala AAS-kulturen har utvecklats på 2000-talet med en dominerande internethandel och olaglig preparattillverkning. Ett flertal fallbeskrivningar tas upp.

Narkotikaklassade mediciner – på den illegala drogmarknaden

Läkemedelsdroger har sedan Rohypnol-perioden i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet tagit en allt större plats på den illegala drogmarknaden. Förutom bensodiazepiner har morfinlika opioider blivit alltmer eftertraktade och på senare år även amfetaminlika adhd-läkemedel.

Syftet med boken är att ge en bild av hur narkotikaklassade mediciner sedan mitten av 1900-talet på olika vägar har kommit in på den illegala narkotikamarknaden i Sverige. Den aktuella situationen beskrivs utförligt, bland annat genom kortare referat av olika autentiska händelser och ibland med bilder.

Logga in på narkotikautbildning.snpf.org och få tillgång till unikt material som ger dig bättre och fördjupade kunskaper inom narkotikaområdet.

Allt finns för fri nerladdning, för den som är medlem.

Stipendierutan

Följande stipendier har SNPF-medlemmar möjlighet att komma i åtnjutande av. Nomineringar och intresseanmälningar skall vara SNPF tillhanda senast den 1 februari varje år. Givarna utser därefter sina stipendiater och namnen tillkännages på SNPF:s årliga utbildningskonferenser.

InformationsMedias resestipendium

Styrelsen utser efter nominering en eller flera medlemmar som tilldelas stipendiet som är på 10 000 kronor.

SNPF:s stipendium för Årets Iakttagelse

Stipendiet tilldelas SNPF-medlem alternativt medlemmar som genom en vaken iakttagelse bidragit till ett viktigt eller avgörande ingripande mot narkotikahandling. Stipendiet är på 10 000 kronor per person, max 2 personer.

SNPF:s PTN-stipendium

Styrelsen utser varje år efter nominering en SNPF-medlem att medfölja någon från styrelsen till studiebesök hos nordisk PTN-sambandsman i Europa.

Övriga stipendier som delas ut på SNPF:s utbildningskonferens

Tullverkets stipendium

Årets narkotikabekämpare 10 000 kronor tilldelas tulltjänsteman för utmärkta insatser inom Tullverkets narkotikabekämpning.

Svenska Narkotikapolisföreningens polisstipendium till Carl G.

Perssons minne

Stipendiet på 40 000 kronor går till en förtjänt polisman för att bereda honom eller henne möjligheter till studier och forskning i frågor som rör narkotikaproblem.

SNPF:s styrelse och Svenska Polisförbundet nominerar kandidater till stipendiet. Vi tar gärna emot era förslag till kandidat.

Resebidrag

Styrelsen utger resebidrag för enskild eller grupp varje verksamhetsår.

Medlemmar i SNPF har möjlighet att när som helst, efter ett års medlemskap, hos styrelsen ansöka om resebidrag för studieresa. Styrelsen beslutar om bidragen i samband med ordinarie styrelsemöte i september och mars.

Se villkor på hemsidan
www.snpf.org.

